

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

ПРОЕКТ ЄС-МОП
ЗМІЦНЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРАЦІ
З МЕТОЮ ПОКРАЩЕННЯ УМОВ ПРАЦІ
І ПОДОЛАННЯ НЕЗАДЕКЛАРОВАНОЇ ПРАЦІ

*Тренінг для тренерів
Безпека та гігієна праці –
методи управління ризиками (оцінка і контроль)
та специфіка їх застосування інспекторами праці*

ЧАСТИНА I

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ ТА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ І ГІГІЄНОЮ ПРАЦІ

Листопад 2018

ЗМІСТ

Вступний модуль	5
Модуль 1. Управління ризиками	13
Модуль 2. Роль управління ризиками в нормативно-правовій базі ЄС із БГП	77
Модуль 3. Системи управління БГП	93
Додаток 1. OiRA: Інтерактивне онлайн-оцінювання ризиків	103
Додаток 2. Керівництво з оцінки ризиків на робочому місці (ЄС) - <i>доступно в електронному варіанті</i>	
Додаток 3. Керівні принципи з систем управління безпекою та гігієною праці МОП-БГП 2001 (ILO-OSH 2001) – <i>доступно в електронному варіанті</i>	

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС-МОП

«Зміцнення адміністрації праці

з метою покращення умов праці і подолання незадекларованої праці»

Вступ

Тренінг для тренерів

“Безпека та гігієна праці –

Управління ризиками (оцінка і контроль) та дії інспекторів праці”

Антоніу Сантуш / António Santos
Менеджер проекту / Project manager

www.ilo.org/UkraineEUPProject

Зміст

1

Коротко про Проект ЄС-МОП

2

Цілі тренінгу і очікувані результати

3

Тренери

4

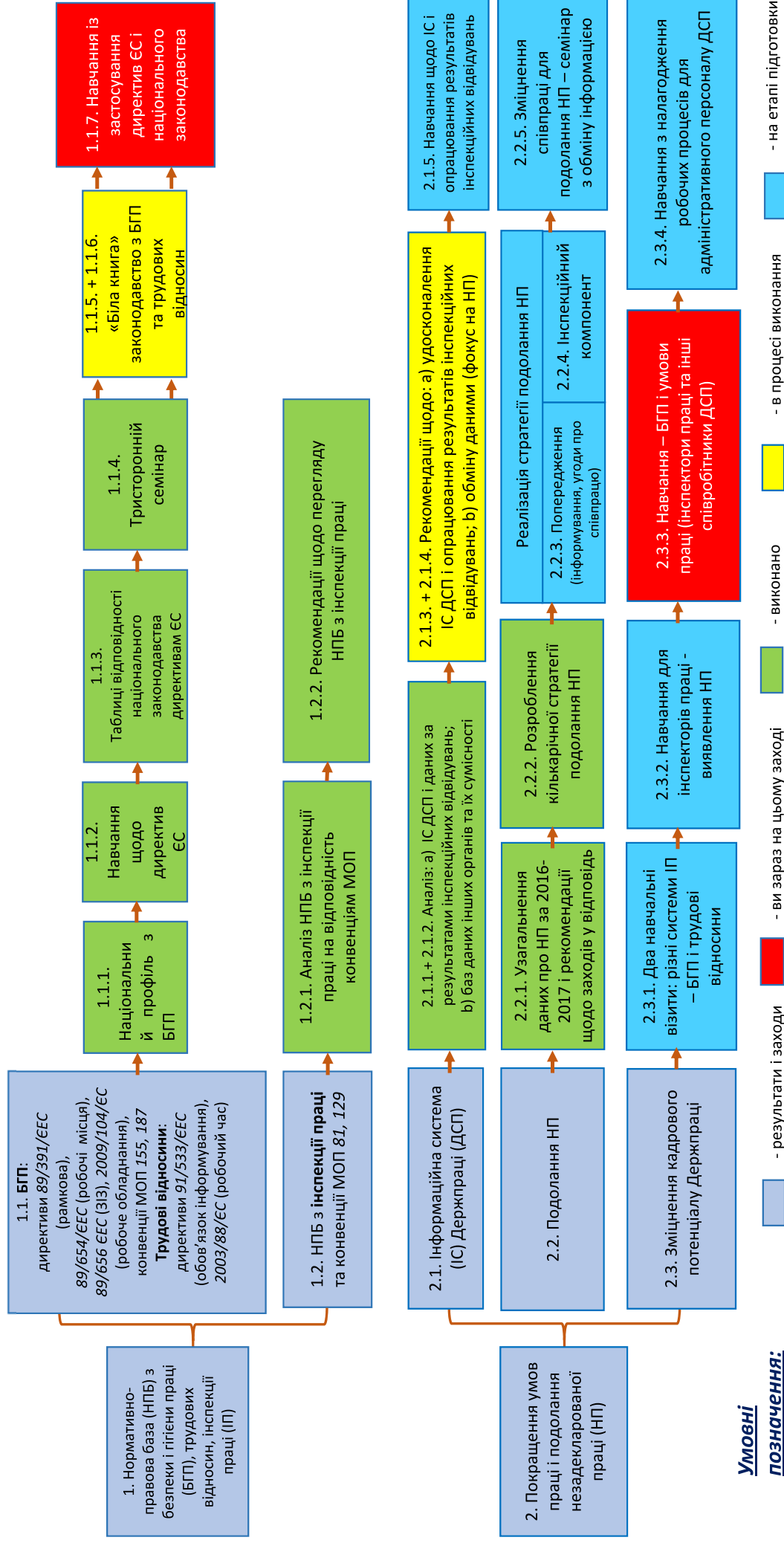
Зміст програми

5

Правила роботи

Проект ЄС-МОП

“Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці і подолання незадекларованої праці”

Мета тренінгу

Покращити знання і вміння інспекторів праці щодо управління професійними ризиками, поведінки і практичних дій інспекторів праці

Очікувані результати

Інспектори визначають свою роль, інспекційні процедури, обов'язки працівників і роботодавців щодо управління ризиками – згідно зі стандартами міжнародними і ЄС у сфері праці і кращими практиками

Інспектори праці навчаться управляти ризиками (оцінка і контроль) і краще інформувати, надавати технічні поради і здійснювати моніторинг роботодавців

Інспектори праці зможуть розробляти інструменти для інспекційної діяльності

Слухачі зможуть проводити аналогічні тренінги для інших інспекторів праці

www.ilo.org/UkraineEUProject

Вступ
Загальні модулі

Лісове
господарство
СГ

Антоніу Сантуш

- Менеджер Проекту ЄС-МОП
- До цього – заступник Генерального інспектора Інспекції праці Португалії
- Інспектор праці
- Сертифікований старший спеціаліст з БГП
- Сертифікований тренер
- Кандидат наук, магістр наук, магістр бізнесу (МВА), бакалавр

www.ilo.org/UkraineEUProject

Зміст програми

1-й день	2-й день	3-й день
Управління ризиками (оцінка і контроль): базові визначення; нещасні випадки на роботі; оцінка ризиків і контроль; методи оцінки ризиків; допоміжні інструменти для управління ризиками (запитальники, контрольні списки, реєстр безпеки, ризики і відповідні превентивні заходи і заходи для захисту).	Галузеві стандарти з БГП – МОП і ЄС	Навчальний візит до двох галузевих підприємств для практичного застосування теоретичних знань
	Галузеві найбільш серйозні ризики	
	Найбільш доречні галузеві превентивні заходи і заходи захисту – у світлі загальних принципів превенції	Обговорення результатів відвідувань підприємства
Місце управління ризиками в законодавстві ЄС з БГП; обов'язки роботодавців і працівників щодо управління ризиками; роль інспекторів праці і дії інспекторів праці щодо управління ризиками.	Методи оцінки ризиків і інструменти інспекційної діяльності – конкретні приклади.	
	Інтерактивні вправи	
Система управління БГП		

Правила роботи

1

Це не семінар: піднімайте руку, задавайте питання негайно, а не тільки в кінці модуля

2

Будьте пунктуальними, беріть активну участь і будьте присутніми весь час

3

Учасники, які не пропустили заняття і брали активну участь, отримають сертифікат МОП

www.ilo.org/UkraineEUProject

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС-МОП

«Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці
і подолання незадекларованої праці»

Модуль 1

Управління ризиками

Тренінг для тренерів

*“Методології управління ризиками БГП (оцінка та контроль)
та дії інспекторів з питань праці у конкретних сферах діяльності”*

Антоніу Сантуш / António Santos
Менеджер проекту / Project manager

www.ilo.org/UkraineEUProject

Зміст

1

Основні поняття управління ризиками

2

Нещасні випадки на виробництві

3

Управління ризиками

4

Оцінка ризиків

5

OiRA – Онлайнова інтерактивна оцінка ризиків (ЄАБГП)

6

Практичні приклади

Основні поняття управління ризиками

Робоче місце

- Місце, де знаходиться працівник, або куди він/вона повинні прийти у зв'язку з їхньою роботою, і де вони прямо чи побічно знаходяться під контролем роботодавця.

Матеріальні компоненти роботи

- Робоче місце, робоче середовище, інструменти, машини, обладнання та матеріали, хімічні, фізичні та біологічні речовини та агенти, організація роботи та процеси.

Небезпека

- Невід'ємна риса чи властивість установки, виду діяльності, обладнання, агента чи іншого матеріального компонента роботи, що має потенціал до заподіяння травм або пошкоджень.

Основні поняття управління ризиками

Професійний ризик

- Вірогідність настання шкоди, залежно від умов використання, впливу матеріального компоненту, що становить безпеку, або взаємодії з ним.
- Поеднання вірогідності виникнення небезпечного явища з тяжкістю наслідків (травми чи шкоди для здоров'я), які це може спричинити.

Вірогідність
виникнення
небезпечного
явища

Тяжкість
наслідків
небезпечного
явища

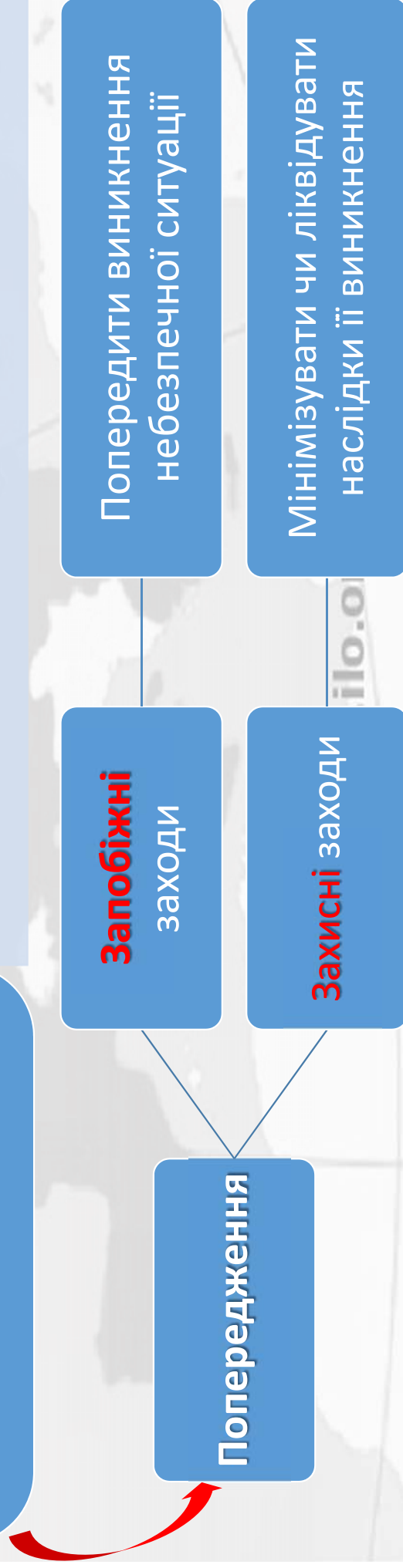
**Професійний
ризик**

www.ilo.org/UkraineEURproject

Основні поняття управління ризиками

Попередження

- Вся державна політика та програми, а також положення чи заходи, вжиті або передбачені у процесі ліцензування та на всіх етапах діяльності підприємства, установи чи служби, спрямовані на усунення чи зменшення професійних ризиків, які можуть потенційно вплинути на працівників.
- Комплекс положень або заходів, які запроваджуються чи передбачаються на всіх етапах діяльності роботодавця, з метою попередження чи зменшення професійних ризиків

Основні поняття управління ризиками

Аварія на виробництві

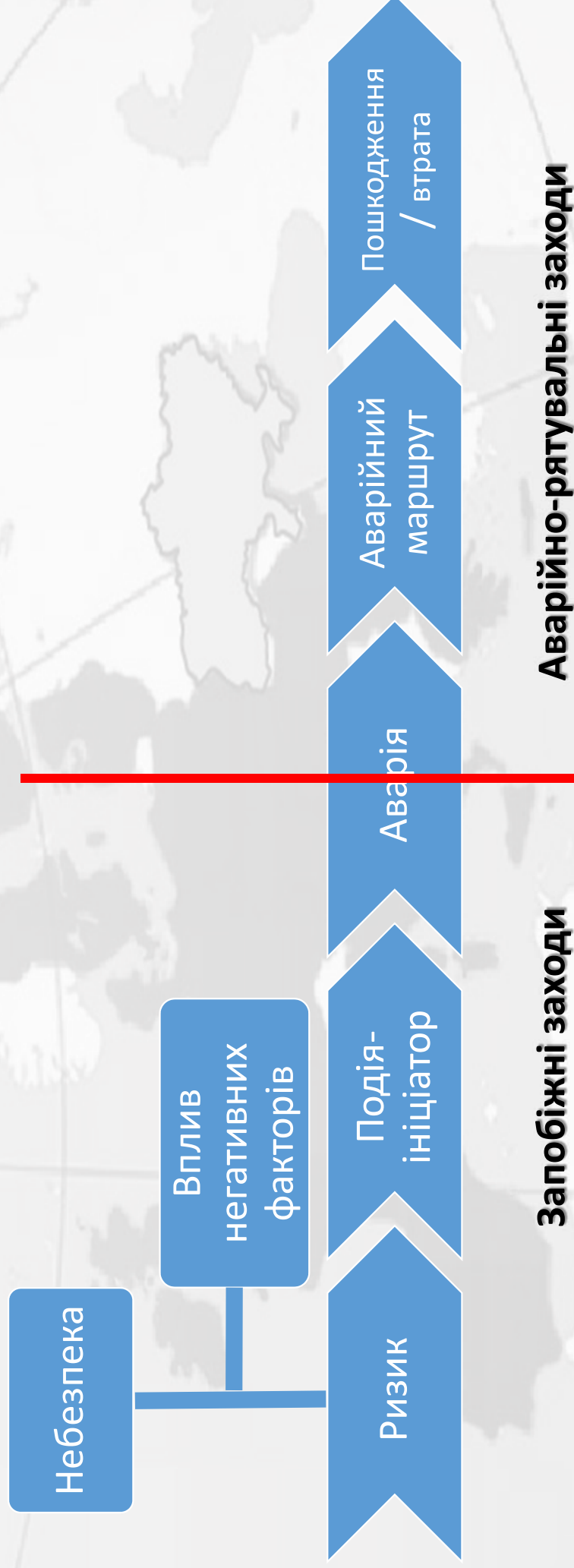
- Непередбачувана та небажана подія, включаючи акти насильства, у зв'язку з роботою чи або пов'язані з нею, що призводить до фізичної чи психічної травми або смерті одного чи декількох працівників.

Професійне захворювання

- Захворювання, що виникає внаслідок тривалого впливу, протягом певного періоду часу, факторів ризику, пов'язаних із професійною діяльністю.

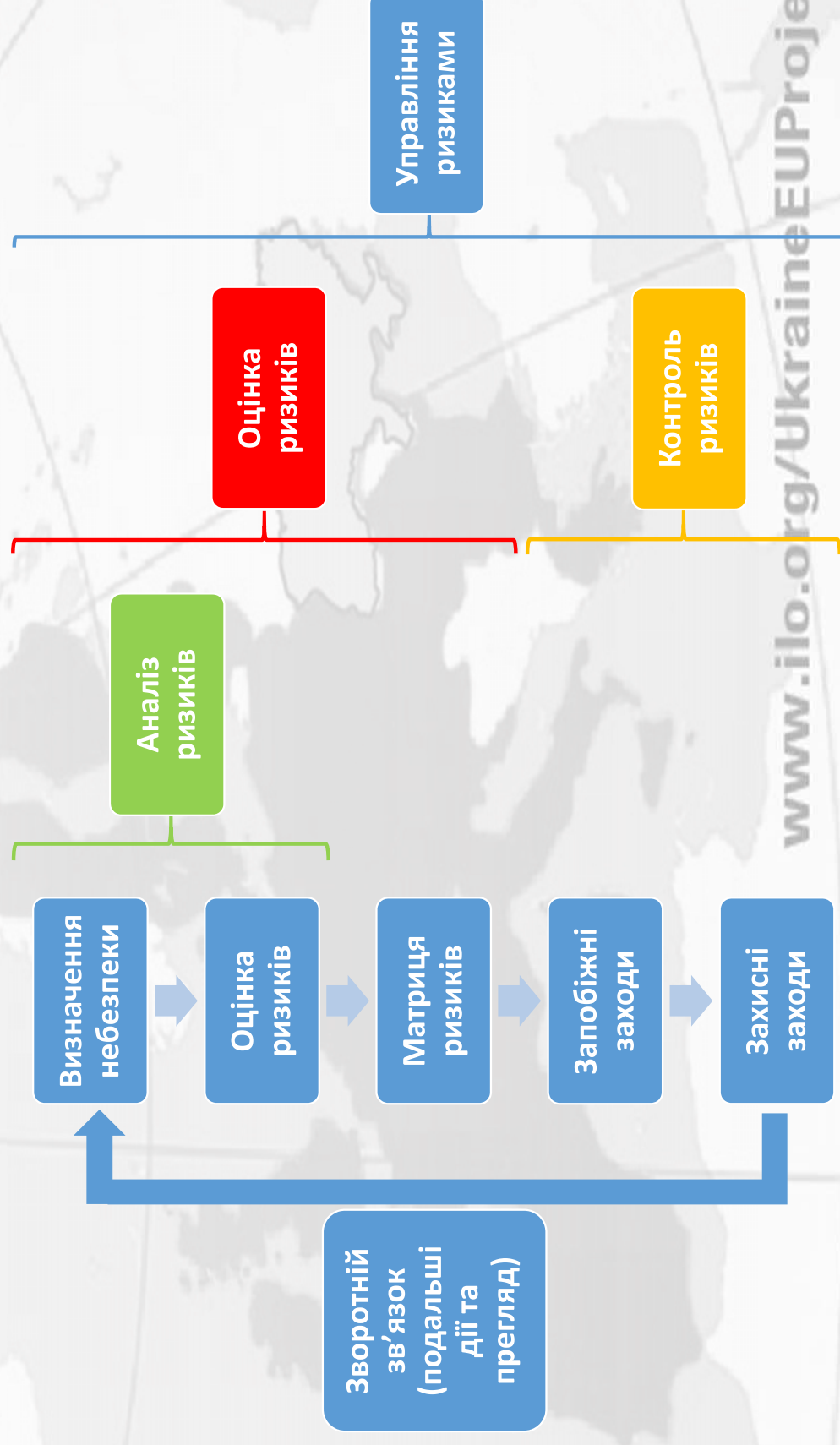
www.ilo.org/UkraineEUProject

Нещасні випадки на виробництві

www.ilo.org/UkraineEUProject

Управління ризиками

Управління ризиками

Аналіз ризиків

- Процес, відповідно до якого визначається небезпека та оцінюється ризик (з одночасною оцінкою завданих збитків і ймовірності їх виникнення).
- Визначення розміру ризиків.

Матриця ризиків

- Процес, відповідно до якого встановлена оцінка ризику порівнюється з критеріями (нормативними чи іншими), що визначають прийнятний рівень ризику, і приймається рішення щодо прийнятності відповідного ризику.

Характеризація ризиків

- Систематичне вивчення всіх аспектів, пов'язаних з роботою, з метою виявлення небезпек та розроблення матриці (як якісної, так і кількісної) та оцінки ризиків для здоров'я та безпеки працівників.

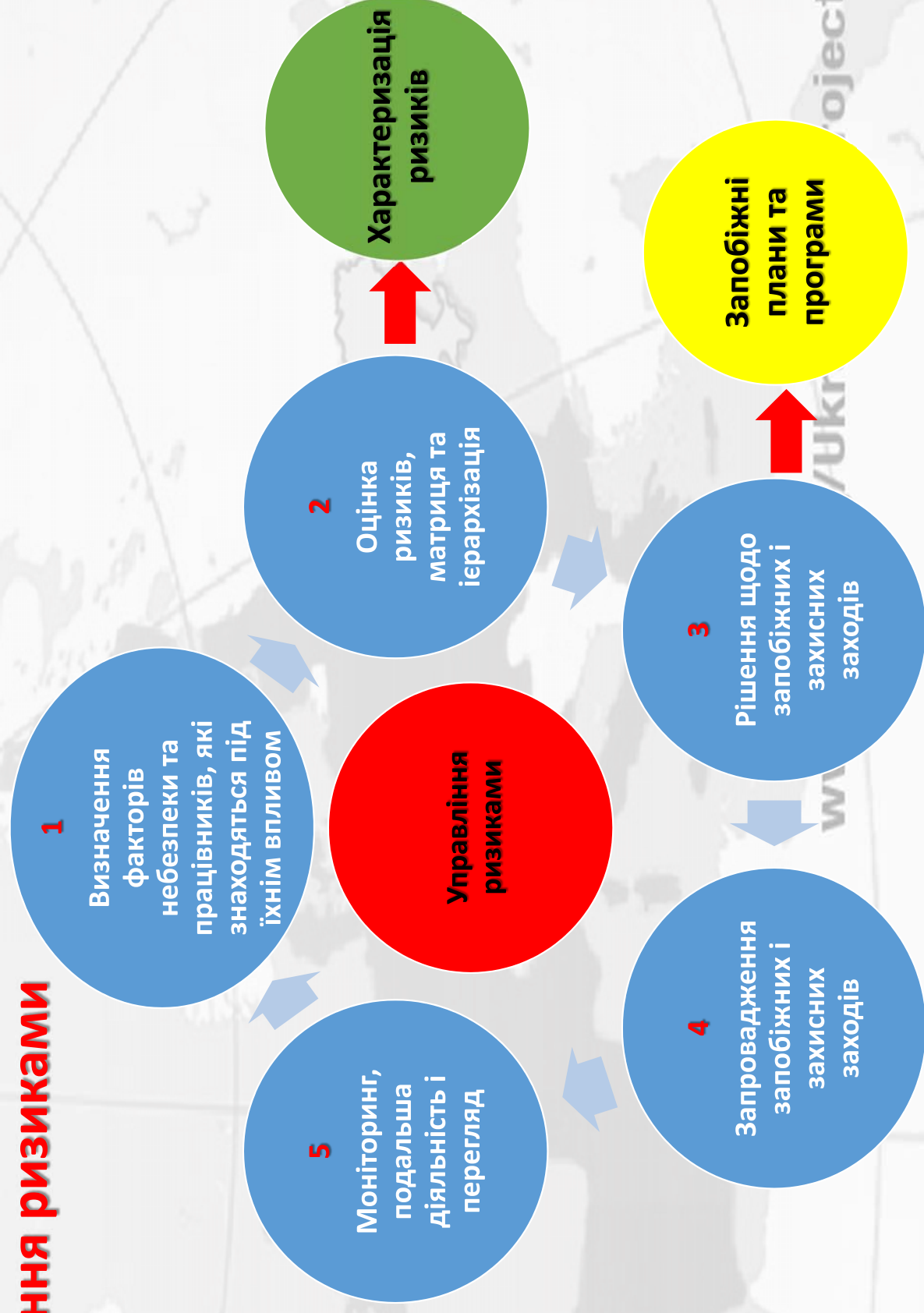
Контроль ризиків

- Процес, спрямований на усунення неприпустимих ризиків шляхом формулювання та виконання плану попередження та відповідних програм з метою забезпечення реалізації запобіжних і захисних заходів, необхідних для усунення чи мінімізації ризиків.

Управління ризиками

- Постійний процес, який передбачає постійний моніторинг, контроль та огляд професійних ризиків, зокрема, виявлення небезпек, аналізу, розроблення матриці та оцінка професійних ризиків, а також здійснення найбільш адекватних запобіжних і захисних заходів для усунення чи мінімізації ризиків.

Управління ризиками

Оцінка ризиків – її значення

Це основний елемент ефективності та дієвості управління професійними ризиками роботодавця.

Тільки на основі оцінки ризиків можуть бути визначені найвідповідніші запобіжні та захисні заходи, зокрема:

- Суть ризиків, що мають вплив на працівників;
- Ступінь і частота впливу;
- Кількість працівників, які зазнають впливу;
- Пріоритети заходів;
- Навчальні та інформаційні потреби;
- Технічні та організаційні заходи;
- Періодичний моніторинг умов праці; www.ilo.org/UkraineEUProject
- Потреби нагляду за станом здоров'я працівників.

Оцінка ризиків – основні правила

1

- Вона має забезпечити суворе дотримання послідовних та ієрархічних загальних принципів превенції (ЗПП).

2

- Вона повинна залучати: роботодавця та працівників (та їхніх представників з питань БГП); спеціалістів з питань БГП роботодавця; зовнішніх експертів з питань БГП; постачальників послуг БГП; менеджерів середньої ланки; постачальників; інших роботодавців (і працівників), у випадку користування одним і тим же робочим місцем.

3

- Вона повинна включати в себе всі відповідні небезпеки та ризики, впливу яких працівники зазнають або можуть зазнавати.

4

- Слід враховувати, зокрема: кількість працівників, які зазнають впливу; характер робочого місця; тип процесу; виконувані завдання; технічну складність.

5

- Її необхідно правильно планувати.

6

- Необхідно враховувати результати попередньої оцінки ризиків, а також результати впровадження відповідних запобіжних і захисних заходів.

Оцінка ризиків – основні правила (продовж.)

7

- Вона має здійснюватися на всіх робочих місцях і робочих станціях, і має бути спрямована на те, що насправді відбувається під час робочої діяльності, зокрема: враховувати реальні методи роботи; брати в розрахунок заходи, які не включені в процедури; брати до уваги перерви у роботі та зміни в умовах роботи; врахувати всі фактори ризику та їхню взаємодію; передбачати контроль обладнання, інструментів, виробів і матеріалів на етапі встановлення та використання.

8

- Вона має враховувати розвиток прийомів оцінки ризиків.

9

- Вона має забезпечувати ієрархію ризиків та чітке визначення серйозних і неминучих ризиків

10

- У відповідних випадках, оцінка ризиків повинна враховувати методики та процедури, передбачені законодавством, національними та міжнародними стандартами (NP, EN, ISO тощо), кодексами практичних правил (наприклад, Кодексом практики МОП про реєстрацію та повідомлення про нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання), галузевими посібниками з питань попередження, посібниками з експлуатації машин і обладнання, специфікаціям і принципам, присвяченим цій темі.

11

- Її результати, а також з відповідні запобіжні та захисні заходи, повинні бути викладені у звіті.

12

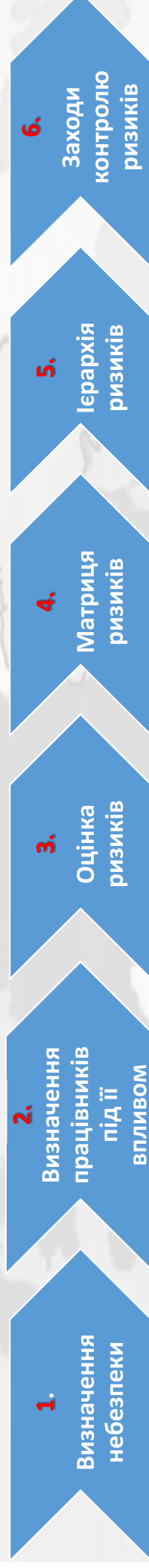
- Її потрібно переглядати з метою врахування змін обставин та результатів запроваджених заходів.

Оцінка ризиків- Загальні принципи попередження (ЗПП)

- 1
 - Уникнення ризиків
- 2
 - Оцінка ризиків, яких неможливо уникнути
- 3
 - Боротьба з ризиками у місцях їх виникнення
- 4
 - Пристосування роботи до особи з метою полегшення одноманітної роботи та роботи із задалегідь визначеною швидкістю, та зменшення їхнього впливу на здоров'я
- 5
 - Адаптація до технічного прогресу
- 6
 - Заміна небезпечних факторів безпечними або менш небезпечними
- 7
 - Розробка узгодженої загальної політики попередження, що охоплює технології, організацію роботи, умови праці, соціальні відносини та вплив факторів, пов'язаних із робочим середовищем
- 8
 - Надання колективним захисним заходам пріоритету над індивідуальними
- 9
 - Надання відповідних вказівок працівникам

[Стаття 6/2 Рамкової Директиви ЄС з питань БГП № 89/391/ЄЕС](#)

Оцінка ризиків- Етапи

На основі “Посібника по оцінці ризиків на роботі” Європейської комісії

www.ilo.org/UkraineEUProject

Оцінка ризиків – 1. Визначення небезпеки

Для визначення факторів небезпеки, причинних факторів і умов впливу, необхідно зібрати всю належну та доступну інформацію, що стосується кожної робочої діяльності, зокрема, стосовно такого:

1. Завдання
2. Місця виконання роботи
3. Хто виконує роботу (постійно чи час від часу)
4. Інші люди, які можуть зазнати впливу (відвідувачі, субпідрядники, громадськість, ...)
5. Підготовка, яку кожен працівник проходить для виконання завдання
6. Письмові процедури роботи та/або дозволи на роботу
7. Засоби та обладнання, ...
8. Використовувані інструменти
9. Використовувана енергія
10. Склад сировини та кінцева продукція
11. Зміст і рекомендації попереджувальних знаків
12. Організація роботи ...

Оцінка ризиків – 1. Визначення небезпеки

Використання інформації з різноманітних джерел, зокрема:

1. Законодавство
2. Інструкція з експлуатації від виробника
3. Паспорти безпеки
4. Послідовність дій у виробничому процесі
5. Субпідрядні заходи
6. Допоміжні види діяльності (технічне обслуговування, прибирання, навантаження, розвантаження ...)
7. Методи та процеси роботи
8. Досвід і кваліфікація працівників
9. Статистичні дані (аварії, інциденти, професійні захворювання,...)

Оцінка ризиків – 2. Ідентифікація працівників, які зазнають впливу

- ✓ Необхідно належне врахування всіх груп працівників або третіх осіб, які можуть зазнавати впливу (офісні працівники, нічні прибиральники, персонал технічного обслуговування, охоронці, відвідувачі, населення районів, розташованих поблизу, ...)
- ✓ Забезпечення врахування наступних груп особливо уразливих працівників :
 - Молоді працівники
 - Вагітні жінки, жінки, які недавно народили або годують груддю
 - Працівники з обмеженими можливостями
 - Працівники-початківці
 - Працівники, тимчасово надані агентствами та працівники, що працюють на умовах термінового контракту
 - Ізольовані працівники
 - Іноземні працівники
 - Працівники, що особливо уразливі до певних ризиків

www.ilo.org/UkraineEUProject

3. Оцінка ризиків

На основі очікуваної тяжкості шкоди

Якісний рівень	Характеризація	Бал
Дещо шкідливий	Дрібні порізи, подразнення очей, головний біль, дискомфорт	1
Шкідливий	Порізи, опіки, незначні переломи кісток, глухота, дерматози, астма, порушення опорно-рухового апарату	3
Вкрай шкідливий	Ампутації, значні переломи кісток, інтоксикація, множинні ураження, рак, хронічні захворювання, смерть	6

3. Оцінка ризиків

На основі вірогідності виникнення

Якісний рівень	Характеризація	Вага / бали
Низький	Очікується, що виникнення буде нечастим	1
Середній	Очікується, що виникнення буде відносно частим	3
Високий	Очікується, що виникнення буде дуже частим	6

3. Оцінка ризиків

На основі вірогідності виникнення та очікуваної тяжкості шкоди

Ризик = В x Т		Тяжкість шкоди		
		Дещо шкідливий	Шкідливий	Вкрай шкідливий
Вірогідність	Низька	Дрібна	Терпима	Помірна
	Середня	Терпима	Помірна	Значна
	Висока	Помірна	Значна	Нестерпна

4. Матриця ризиків

Матриця ризиків:

- Вона порівнює характеристику ризику з нормативними чи іншими критеріями (якими встановлено прийнятний ризик) і робить висновки про прийнятність ризику;
- Якщо робиться висновок відносно того, що ризик не є прийнятним, тоді необхідно вжити належних запобіжних і захисних заходів.

Прийнятний ризик:

Є ризиком у межах, запроваджених нормативними чи іншими стандартами, що його зацікавлені сторони у системі (роботодавці, працівники, інспекція праці тощо) свідомо приймають (незважаючи на наявність рішень, які можуть у подальшому зменшити цей ризик) з урахуванням таких факторів:

- Вартість
- Показники роботи, продуктивність, якість
- Дієвість, економічна ефективність
- Необхідна кваліфікація робочої сили
- Створення нових ризиків або взаємодія з існуючими,...

4. Метризація ризиків

Низький	Не вимагає специфічних заходів.
Терпимий	Вдосконалення запобіжних заходів не потрібне. Проте слід враховувати економічно вигідніші рішення або вдосконалення, які не потребують значного економічного навантаження. Для забезпечення ефективності заходів контролю необхідні регулярні перевірки.
Помірний	Слід докласти зусиль для зменшення ризику. Заходи щодо зменшення ризику слід вживати протягом певного періоду. Якщо ризик пов'язаний із надзвичайно шкідливими наслідками, то необхідно буде вживати подальших заходів з метою точнішого визначення ймовірності виникнення збитків як основи для визначення необхідності вдосконалення заходів контролю.
Значний	Роботу не слід починати, поки ризик не зменшиться. Для контролю ризику можуть знадобитися значні ресурси. Коли ризик відповідає виконуваній роботі, необхідно вживати заходів для зменшення рівня ризику, якомога швидше і протягом коротшого часу, ніж у випадку помірної ризику.
Нестерпний	Поки ризик не зменшиться, роботу не можна починати чи продовжувати. Навіть якщо використовувати необмежені ресурси, робота повинна бути заборонена, доки рівень ризику не буде зведено до прийнятної рівня.

5. Ієрархізація ризиків

Ієрархія ризиків:

З урахуванням ступеня ризику та різної тяжкості ризиків, того, що ресурси роботодавців є обмеженими (а вони можуть бути недостатніми для задоволення усіх ризиків), а також того, що деякі запобіжні та захисні заходи можуть бути взаємовиключними, необхідно встановити пріоритети щодо порядку вирішення ризиків - цей процес визначення пріоритету ризиків називається ієрархізацією ризиків

Процес ієрархізації ризиків:

1. Відбір учасників - вибір учасників процесу, а також форма їхньої участі та співпраці (спеціалісти з питань БГП, представники роботодавців, представники працівників тощо)
2. Збирання та аналіз даних - стосовно ризиків та вибрані критерії ієрархії (попередній досвід, статистичні дані, інформація про характеристики продуктів, обладнання...)
3. Вибір методу - з метою ієрархізації ризику (бажано за участю та/або узгодженим способом)
4. Вибір відносної ваги для призначення параметра по кожному критерію ієрархії

5. Ієрархізація ризиків

Частота		Тяжкість	
Якісний рівень	Вага / бали	Якісний рівень	Вага / бали
Маловірогідно	1	Незначний	1
Вірогідно	2	Дрібний	2
Час від часу	3	1 серйозна травма	3
Частота	4	2 чи більше серйозних травм	4
Регулярно	5	1 випадок загибелі	5
Типово	6	2 чи більше випадків загибелі	6
Рівень ризику = частота x тяжкість			

Інші критерії, окрім рівня ризику:

- Кількість працівників, які зазнають впливу
- Частота впливу
- Ступінь впливу
- Актуальність заходів
- Критичність передбачуваної шкоди для діяльності роботодавця

Контроль ризиків – запобіжні та захисні заходи

Запобіжні заходи

Формулювання, затвердження та реалізація узгодженої загальної політики та плану попередження професійних ризиків.

Інтеграція проблем БПП до систем управління всіма сферами та функціями роботодавців (планування, управління кадрами, закупівлі, зберігання, виробництво, логістика тощо).

Організація внутрішніх служб БПП і забезпечення необхідних засобів для них

Оцінка всіх професійних ризиків, із якими працівники стикаються чи можуть зіткнутися на всіх етапах виробничого процесу та стосовно всіх робочих місць.

Заміна небезпечного робочого обладнання або (біологічного чи хімічного) реагента безпечним або менш небезпечним.

Надання підготовки та інформування для працівників, забезпечення їхнього залучення до питань БПП.

Захисні заходи

Ізоляція робочого обладнання з метою уникнення викидів і/або контакту з рухомими частинами.

Запровадження перерв у роботі з метою зменшення впливу негативних факторів.

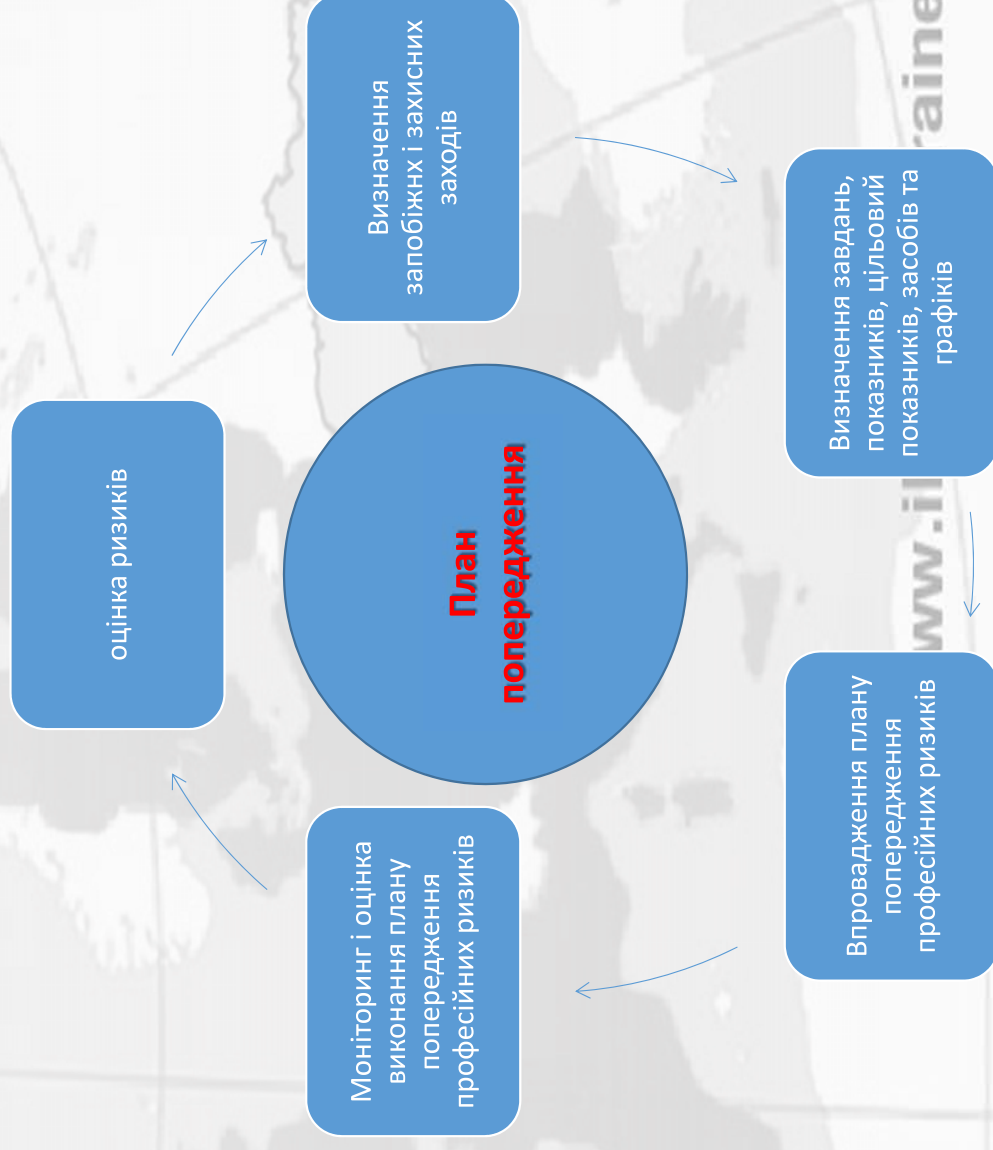
Запровадження централізованої системи очищення повітря на робочому обладнанні для запобігання вдихання пилу.

Встановлення басейну-накопичувача з метою попередження хімічного забруднення через розлиття хімічних речовин.

Встановлення колективної системи захисту від падіння з висоти при роботі на рихтуванні або через отвори у підлозі.

Забезпечення працівникам достатніми ЗІЗ.

Управління ризиками – План попередження

Управління ризиками – План попередження

Він має передбачати щонайменше:

- Запобіжні та захисні заходи, що мають бути реалізовані
- Графік виконання кожного заходу
- Ресурси, необхідні для реалізації заходів
- Особи, відповідальні за здійснення заходів
- Задачі, показники та цільові показники впровадження кожного заходу
- Подальша оцінка ризиків. Графік
- Процедури моніторингу та оцінки виконання заходів

www.ilo.org/UkraineEUProject

Управління ризиками - Документація

- Процес управління ризиками повинен бути задокументований з метою забезпечення наступного :
 - ✓ Надходження відповідної інформації зацікавленим особам;
 - ✓ Моніторинг для оцінки необхідності вжиття необхідних заходів;
 - ✓ Відповідність законодавству;
 - ✓ Здійснення моніторингу та контролю наглядовими органами;
 - ✓ Його перегляду при зміні обставин.
- Зокрема, записи характеристизації ризиків повинні :
 - ✓ формулюватися шляхом консультації та залучення працівників і/або їхніх представників;
 - ✓ надаватися працівникам і/або їхнім представникам для інформування;
- Зацікавлені працівники повинні бути поінформовані про підсумки кожної оцінки, що стосується їхнього робочого місця та заходів, які будуть вжиті в результаті оцінки.

Управління ризиками - Документація

Документація з управління ризиками повинна містити наступне:

1. Запис результатів характеристики ризиків на роботі, які необхідно зберігати, і які мають включати в себе:
 - ✓Ім'я та функції особи (осіб), що проводять характеристику ризиків;
 - ✓Виявлені фактори безпеки та ризики;
 - ✓Працівників і групи працівників, які зазнають особливих ризиків;
 - ✓Необхідні запобіжні та захисні заходи, та дані для реалізації;
 - ✓Подобиці щодо запровадження заходів (наприклад, ім'я відповідальної особи та дату);
 - ✓Подальші процедури моніторингу та перегляду (наприклад, дати та залучені особи);
 - ✓Детальну інформацію про залучення працівників та їхніх представників до процесу.
2. Звіти про внутрішні перевірки чи аудити безпеки;
3. Конкретні звіти по характеристиці ризиків (наприклад, шум, вібрація, теплове середовище, хімічні забруднювачі, тощо);
4. Обов'язкові повідомлення про певні ризики (наприклад, азбест, серйозні ризики аварій на виробництві, тощо);

Управління ризиками - Документація

Документація з управління ризиками повинна містити наступне (продовж.):

5. Повідомлення про вжиття заробіжних і захисних заходів БГП, виданих інспекцією праці;
6. Звіти про медичні огляди;
7. Аналіз подій, особливо тяжких з точки зору БГП;
8. Звіти про нещасні випадки, пов'язані з роботою;
9. Аналіз професійних захворювань;
10. Статистика нещасних випадків на виробництві;
11. План попередження професійних ризиків, його перегляд і моніторинг;
12. Тощо....

Управління ризиками – варіант шаблону для обліку

Шаблон характеристизації ризиків*

Робоча станція:		Характеризація:										Періодич на
Кількість працівників (додати список):		Дата характеризизації:										
Фактор небезпеки		Дата останньої характеризизації:										
		Оцінка ризику										
		Вірогідність			Наслідки							
		Н	С	В	ДШ	Ш	ВШ	Н	Т	П	З	НС
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
8												
10												

Легенда:

Н-низький; С-середній; В-високий;

ДШ-дещо шкідливий; Ш-шкідливий; ВШ-вкрай шкідливий;

Н-незначний; Т-терпимий; П-помірний; З-значний; НС-Нестерпний.

www.ilo.org/UkraineEUProject

*INHST

Управління ризиками – варіант шаблону для обліку

Шаблон контролю ризиків*

(Для факторів ризику, позначених як “П”, “З” або “НС” у попередньому шаблоні)

Заходи	Задачі	Інформація	Навчання	Ризик під контролем?	
				Так	Ні

www.ilo.org/UkraineEUProject

*INHST

Управління ризиками – варіант шаблону для обліку

Шаблон плану дій*

(Для факторів ризику, позначених як “П”, “З” або “НС”, які поки що не контролювані)

Фактори безпеки	Необхідні заходи	Відповідальний	Дата виконання	Підтвердження ефективності заходів	
				Дата	Підпис
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
8					
10					

www.ilo.org/UkraineEUProject

*INHST

ОіРА – онлайн-інтерактивна оцінка ризиків

1

- ОіРА - це веб-платформа, яка дає змогу створювати галузеві інструменти характеристики ризиків будь-якою мовою у простій та стандартизованій формі.

2

- Її розробляє та підтримує Європейське агентство безпеки та гігієни праці (EU-OSHA) на базі голландського інструменту характеристики ризиків RI&E.

3

- Вона має на меті сприяння характеристиці ризиків для малих і середніх підприємств (МСП), яким для цього може не вистачати ресурсів або ноу-хау в галузі безпеки та гігієни праці (БГП).

4

- ОіРА - це онлайн-платформа, яка включає в себе:
- **Генератор інструментів ОіРА** - де розробники можуть створювати галузеві інструменти;
- **Галузеві інструменти ОіРА**, доступні через інтерактивний веб-сайт, які можуть бути використані роботодавцями безкоштовно, для оцінки професійних ризиків.

ОіРА – онлайн-інтерактивна оцінка ризиків

- 5 Інструменти можна безкоштовно завантажувати, натиснувши відповідне посилання (див. відповідні посилання на наступній сторінці).
- 6 Сторінки, на яких виконується оцінка ризиків, супроводжуються коротким описом необхідних процедур, поясненням відповідної теми та посиланнями на належні додаткові документи.
- 7 Засоби, що використовують характеристику ризиків, можна шукати за країною, мовою та галуззю.
- 8 Крім того, загальний інструмент ОіХР (який можна застосувати до будь-якого сектора) наразі надає інструменти ОіХЗ для десятих секторів діяльності, зокрема: перукарні; офіси; ремонт автомобілів; прибирання; автомобільний транспорт; громадське харчування; будівництво; готелі та ресторани; шкіра та дублення; приватні охоронні послуги; деревообробка; м'ясопереробка; освіта; виробництво; видобуток вугілля та металевих руд, видобуток неметалевої сировини; оптова та роздрібна торгівля; сільське господарство; рослинництво та тваринництво; лісове господарство; діяльність у сфері людського здоров'я; пральні; державне управління; тощо.

ОіРА – онлайн-інтерактивна оцінка ризиків

Посилання

- **Про ОіРА:** <https://oiraproject.eu/pt/what-oiraproject>
- **Як користуватися інструментами ОіРА:**
- <https://oiraproject.eu/pt/oiraproject-tools>

Інформаційне відео про ОіРА

- **English Video on OIRA:** <https://www.youtube.com/watch?v=IU2DWWX1DzFY&index=2&list=PLeirXAJKXKFHoW2Xgm7jSles8mDyVgDyf>

www.ilo.org/UkraineEUProject

OiRA – онлайнна інтерактивна оцінка ризиків

<https://oiraproject.eu/en/oir-tools?text=&sort=alphabetically>

OiRA Tools - OiRA - Online interactive Risk Assessment

https://oiraproject.eu/en/oir-tools?text=&sort=alphabetically

Google ILO PEOPLE Outlook Web App Save to Mendeley ACT - Autoridade p... Facebook Miñ Kuletrap Millennium bcp CGB-Particulares UKRSIB online

European Agency for Safety and Health at Work

What's new | Risk assessment | Micro and Small Enterprises | OiRA & Tools | Partners and OiRA Community | Promotional resources

Search

Country ▶

Language ▶

Sector ▶

Order : Alphabetically ▼

Showing 1 - 10 from 149

30/09/2016

Agriculture Latvia Latvian

Agriculture

This tool deals with agriculture which can be characterized by a huge amount of various risk factors - contact with animals, work with heavy agricultural equipment, exposure to various chemicals, seasonal work, prolonged working hours etc. It starts...

> See more

Access the tool

01/05/2014

Air transport Bulgaria Bulgarian

OiRA – онлайнна інтерактивна оцінка ризиків

Initial Risk Assessment

Preparation

Identification + Evaluation

Action Plan

Report

Check your progress

Help

1 OSH management

2 Work environment (site related)

3 Work equipment

4 Window cleaning

5 Work execution & organisation

6 Fire prevention and emergency procedures

6.1 The workers know what to do in case of an accident.

6.2 The workers know what to do in case of a fire alarm.

6.3 The workers know what to do in case of serious and imminent dangers.

7 Added risks (by you)

Unanswered

Fire prevention and emergency procedures

Workers need to be prepared for responding to fire and emergency situations.

ORA

53

OiRA – онлайнна інтерактивна оцінка ризиків

Initial Risk Assessment

Preparation

Identification + Evaluation

Action Plan

Report

Check your progress

Help

EUROPEAN UNION

UNI

UNI

https://client.oiraproject.eu/eu/eu-cleaning/identification/7

Aplicações Google ILO PEOPLE Outlook Web App Save to Mendeley ACT - Autoridade pa

Facebook Miia Kuiticrap Millennium bcp CGD-Particulaires UKRSIB online

robalo@ilo.org

1

OSH management

1.1 The employer and the client cooperate in implementing health, safety and occupational hygiene provisions.

1.2 Workers and their representatives are consulted on OSH matters.

1.3 Workers have the necessary skills in the field of health and safety to carry out all tasks.

1.4 Workers receive the specific health and safety training they need.

1.5 Workers are informed/instructed of the control and prevention measures in the workplace.

1.7 The appropriate supervisions of the health of the workers is ensured.

1.9 When purchasing, attention is paid to occupational safety and health.

2

Work environment (site related)

3

Work equipment

1. Is a risk avoidable? Can it be removed entirely? For example, this could be achieved by:

1. considering whether the task or job is necessary
2. removing the hazard

2. If certain risks are not avoidable, how can they be reduced to a level at which the health and safety of those exposed is not compromised?

Once you have decided how to eliminate or reduce a particular risk, then you describe the specific action(s) required to achieve this. You should also include details of the level of expertise and/or other requirements needed for those actions to be effective.

Create action plan

54

OiRA – онлайнна інтерактивна оцінка ризиків

Initial Risk Assessment

Preparation

Identification + Evaluation

Action Plan

Report

Check your progress

Help

https://client.oiraproject.eu/eu/eu-cleaning/eu-cleaning/report

Aplicações Google ILO PEOPLE Outlook Web App Save to Mendeley ACT - Autoridade p... Facebook Mixi Kuitcrap Millennium bcp CGD-Particulares UKRSIB online

robalo@ilo.org

Reporting

Now that you have finished identifying all the risks in your organisation and created an action plan you can create a report which lists all your results. You can, if desired, add some extra comments that should be included in this report in the field below.

Please leave any comments you may have on the question above in this field

Save and continue

Практичний приклад – інспекційне відвідування

Перевірка питань праці зосереджена на моніторингу дотримання правил і трудових відносин з точки зору БГП (частина, що стосується трудових правовідносин, тут не розглядатиметься):

1. Основні дані:

- **Роботодавець:** Компанія “ХРТО”, що виробляє дерев'яні меблі
- **Кількість працівників:** 150 працівників (130 з яких перебували на роботі в день інспекційного відвідування)
- **Оборот:** € 12,000,000.00
- **Причина перевірки:** скарга працівника щодо планування щорічної відпустки
- **Фази виробничого процесу:** отримання сировини, різання, скріплення, наладження, монтаж, механічна обробка/борткування, обробка/свердління, фарбування бортів (напилення та полірування), ремонт, відбір/перевірка, фарбування поверхонь (фарбування розпиленням і роликами), кріплення та експедиція
- **Основні ризики БГП у галузі:** порізи, ампутації через механічний контакт із рухомими частинами робочого обладнання, глухота через вплив шуму, захворювання органів дихання та шкіри під впливом хімічних речовин, пожежі та вибухи через вибухонебезпечні речовини у повітрі, ризики ураження електричним струмом шляхом прямого або непрямого контакту з електричним струмом
- **Дати/ час інспекційних відвідувань:** 18.09.2009, 10: 45-17: 00 (БГП); 21.09.2009, 10: 00-13: 00 (трудові відносини); 16.07.2010 (відвідування з метою перевірки результатів)

Практичний приклад – інспекційне відвідування

2. Підготовка перевірки:

- **Збір даних про роботодавця:** ідентифікація (номер фіскального та соціального страхування, адреси, акціонери, члени правління, галузь діяльності, штат, оборот, кількість працівників тощо), бізнес-практика, результати попередніх інспекційних відвідувань та скарг і т.д.;
- **Розмова зі скажником;**
- **Внутрішні джерела:** справа роботодавця в інспекції праці, дані про роботодавця в Інформаційній системі інспекційної діяльності та від інших інспекторів праці, які раніше відвідували роботодавця або знають його);
- **Зовнішні джерела:** інтернет (сайт роботодавця, сайт Міністерства юстиції), база даних соціального захисту, місцева преса;
- **Вивчення основних ризиків, які впливають або можуть впливати на працівників у цій галузі;**
- **Визначення цілей перевірки;**
- **Визначення необхідних засобів:** кількість залучених інспекторів праці (чотири), кількість транспортних засобів та іншого обладнання, необхідного для інспекційного відвідування (ЗІЗ, мобільні телефони, ноутбук, тощо);
- **Розробка інструментів для забезпечення перевірки (див. Додатки):** (1) Анкета для роботодавця; (2) Анкета для працівників; (3) Огляд ризиків і запобіжних заходів у виробничому процесі; (4) Перелік виявлених порушень; (5) Перелік документів для запиту та аналізу
- **Визначення стратегії перевірок і ролі кожного інспектора праці** euprog.org/Ukraine

Практичний приклад – інспекційне відвідування

3. Перевірка з питань БГП (18/09/2009, 10:45-17:00)

- Інструктаж інспекційної групи (9:15-10:30) стосовно:
 - ✓ Представлення цільового роботодавця;
 - ✓ Поширення зібраної інформації про роботодавця;
 - ✓ Запровадження інструментів, розроблених для забезпечення інспекційних заходів, та їх використання;
 - ✓ Визначення стратегії, що буде прийнята, та пріоритети для інспекційних відвідувань:
 - Пріоритетність відвідування робочих місць усіх галузей виробничого сектора, та виявлення максимально можливої кількості працівників;
 - Логічний ланцюг відвідування: ідентифікація, презентування та запит щодо подальшої діяльності відповідальної особи роботодавця; перевірка відповідності застосовному законодавству, на всіх ділянках виробничої площі; завершальна зустріч інспекційної групи та роботодавця;
 - Призначення конкретних завдань кожному інспектору на час відвідування (хто визначає робітників, які робить фотографії, хто безпосередньо підтримує керівника перевірки, тощо).

www.ilo.org/UkraineEUProject

Практичний приклад – інспекційне відвідування

3. Перевірка з питань БГП (18/09/2009, 10:45-17:00)

• Підготовка інспекційного відвідування:

- ✓ Представлення групи та супровідного запиту відповідальній особі (директору виробництва) - вважаючи це корисним і не ставлячи під сумнів цілі інспекційного відвідування;

✓ 1-й етап:

- Розпочався на першому поверсі, у демонстраційному залі, потім - у суміжних кабінетах, а далі - у кафетерії:
- Насамперед було перевірено:
 - Освітленість
 - Теплове середовище
 - Прибирання
 - Територію перебування працівників і робоче обладнання
 - Вимір обсягу, вентиляцію та висоту стелі
 - Покриття, шляхи руху, протипожежне обладнання

Практичний приклад – інспекційне відвідування

✓2-й етап (важливіший і триваліший):

- Увага приділяється виключно виробничій зоні.
- Його було розроблено на основі послідовного обґрунтування, що співпадає з виробничим циклом. Початок - у точці прийому сировини, із переходом до підрозділів різання, скріплення, налагодження, монтажу, механічної обробки/борткування, обробки/свердління, фарбування бортів (напиленням та поліруванням), ремонту, відбору/ перевірки, фарбування поверхонь (фарбування розпиленням і роликами), кріплення та експедиції.
- Увага приділяється розумінню виробничого процесу, зокрема:
 - Визначення факторів небезпеки
 - Оцінка ризиків
 - Верифікація запобіжних і захисних заходів
 - «Маркування знаком відповідності ЄС» або «Декларація відповідності» робочого обладнання
 - Звіти по оцінці ризиків
 - Річний звіт служб БГП
 - Перелік рекомендацій і пропозицій, наданих службами БГП

www.ilo.org/UkraineEUProject

Практичний приклад – інспекційне відвідування

✓2-й етап (важливіший і триваліший) :

■ Включено:

- Демонстрація роботи деякого робочого обладнання: пила Waco №34869604 (цех різання); Homag №0-202-13-5885 (цех механічної обробки/борткування); і Brema and Biesse №72615 (цех обробки/свердління);
- Детальний аналіз деяких процесів та діяльності: скрепкування; очищення; очищення фарборозпилювачів Venjaokov RS8 № 87-4-77 (лінія фарбування поверхонь розпиленням); та додавання хімічних речовин у робоче обладнання Elmag Surface PF 3 (лінія роликового фарбування поверхонь);
- Верифікація: паспорти безпеки використовуваних хімікатів; робочі посібники та інструкції (португальською); звіти про перевірки та випробування обладнання;
- Перевірка: освітлення, температурне середовище, площа території перебування працівників і робочого обладнання, обсяг, вентиляція та висота стелі, підлога, прибирання, шляхи руху, аварійні виходи та протипожежне обладнання;
- Контроль за дотриманням законодавства щодо: консультацій, інформування та навчання працівників; медичний нагляд; залучення та звітність про нещасні випадки та захворювання на виробництві; переведення страховикам громадянської відповідальності за нещасні випадки на виробництві.

Практичний приклад – інспекційне відвідування

- Виявлені основні відхилення:

1. Відсутність загальної чи конкретної оцінки ризиків

2. Визначення небезпечних робочих процесів і робочого обладнання:

- Очищення;
- Очищення фарборозпилювачів у цеху фарбування;
- Використання машини для механічної обробки/борткування Нотаг (цех механічної обробки/борткування);
- Використання багатошпіндельної технології Biesse (цех механічної обробки – свердління);
- Додавання хімічних реагентів на лінії роликового фарбування;
- Ручне поводження з дерев'яними панелями при роботі операторів більшості обладнання на фабриці (з основною увагою до цехів ремонту та відбору / інспекції)

Практичний приклад – інспекційне відвідування

- Виявлені основні відхилення (продовж.):
 3. Відсутність внутрішньої структури першої допомоги, пожежогасіння та евакуації працівників
 4. Відсутність колективних засобів захисту від падінь з висоти на завантажувальних платформах
 5. Відсутність даних про безпеку деяких хімічних речовин
 6. Неналежні, зношені горизонтальні (на покритті) і вертикальні попереджувальні знаки на маршрутах руху (як працівників, так і робочого обладнання)
 7. Наявність автотранспорту без ременя безпеки і без попереджувальних знаків
 8. Неправильне використання драбин
 9. Управління автотранспортом некваліфікованим працівником
 10. Невикористання ЗІЗ працівниками, як рекомендовано різними попереджувальними знаками, встановленими на їхніх робочих станціях (рукавички, маски, окуляри, черевики, пристрої захисту слуху, тощо).

Практичний приклад – інспекційне відвідування

4. Запроваджені процедури перевірки:

- 3 повідомлення про порушення (реєстрація понаднормового часу, зловживання святами поза юридично визначеним періодом, відсутність оцінки ризику впливу хімічних речовин на працівників, відсутність оцінки ризику порушень опорно-рухового апарату для працівників);
- 1 повідомлення про запровадження заходів БГП протягом зазначеного періоду;
- 7 попереджувальних повідомлень (зміна плану відпусток, створення та ведення актуального реєстру працівників; оформлення робочого часу для негайного консультування; переведення всіх тимчасових працівників на безстрокові контракти; скасування звільнення від робочого часу; зміна робочого періоду на плані робочого часу);
- 2 повідомлення про подання документів.

www.ilo.org/UkraineEUProject

Практичний приклад – інспекційне відвідування

У цеху фарбування поверхонь (в цеху фарбування напиленням) – де застосовується робоче обладнання Venjakob RS8, призначене для фарбування за допомогою фарборозпилювача (серійний номер 87-4-77, de 1987) -, о 15:46 група інспекції встановила наступне:

- Обладнання не має маркування відповідності вимогам ЕС, що передбачено Декретом законом 320/2001, від 12/12;
- Їхні фарборозпилювачі проходили очищення шляхом замочування у відрі з розчинником, на картоні, розстеленому на підлозі, без застосування будь-якого басейну-накопичувача, який блокував шляхи проходу і наражав працівників на такі ризики: падіння на тому ж рівні; контакт із хімічними реагентами та контакт із рухомим обладнанням (див. фото)“Foto_2.21a.jpg” , “Foto_2.21b.jpg” , “Foto_2.21c.jpg” and “Foto_2.21d.jpg”).
- Ризики робочої станції (пов’язані з використанням цього робочого обладнання, впливу хімічних реагентів, шуму та факторів порушень опорно-рухомого апарату) не оцінювалися.

www.ilo.org/UkraineEUProject

Практичний приклад – інспекційне відвідування

raineEUProject

Практичний приклад – оцінка ризиків

У цьому контексті наступний запис стосовно вищезгаданої ситуації було включено до зазначеного повідомлення про вжиття заходів БГП:

N.º	ПЕРЕВІРЕНІ ВІДХИЛЕННЯ	ПОРУШЕНІ ЮРИДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	САНКЦІЇ	ЗАПОБІЖНІ ТА ЗАХИСНІ ЗАХОДИ, ЩО МАЮТЬ БУТИ ЗАСТОСОВАНІ	МАКСИМА ЛЬНИЙ ТЕРМІН (ДНІВ)
17	"О 15:46, у цеху фарбування поверхонь (лінія фарбування розпиленням), я перевірив робочу станцію обладнання Venjakob RS8 (серійний номер 87-4-77, 1987) для фарбування розпиленням) і встановив наступне: 1) Обладнання не має маркування відповідності вимогами ЄС, як це передбачено Декретом-законом 320/2001 від 12/12; 2) фарборозпилювачі проходили очищення шляхом замочування у відрі з розчинником, на картоні, розстеленому на підлозі, без застосування будь-якого басейну-накопичувача, який блокував шляхи проходу і наражав працівників на такі ризики: падіння на тому ж рівні; контакт із хімічними реагентами та контакт із рухомими обладнанням (див. фото) "Foto_2.21a.jpg", "Foto_2.21b.jpg", "Foto_2.21c.jpg" and "Foto_2.21d.jpg". 3) Ризики робочої станції (пов'язані з використанням цього робочого обладнання, впливу хімічних реагентів, шуму та факторів порушень опорно-рухового апарату) не оцінювалися.	- N.ºs 1, 2 e 3 do art.º 4.º, Декрет-закон 290/2001, від 16/11; - пункт 1 n.º 4.º і пункт 1 n.º 13.º Наказу 987/93, від 6/10; - Узгодження ст.ст.º 109.º, 112.º і 136.º Наказу 53/71, від 3/2 (зі змінами, внесеними Наказом 702/80, від 22/9), n.º 1 ст.º 273.º Кодексу про працю.	Дуже серйозне правопорушення я: N.º 1 ст.º 15.º Декрет-закону 290/91, від 6/11; Дуже серйозне правопорушення я: N.º 1 ст.º 671.º Кодексу про працю; Серйозне правопорушення я: узгодження ст.º 4.º Декрет-закону 347/93, від 1/10, з n.º 2 ст.º 6.º того ж юридичного акту (зі змінами, внесеними Законом 113/99, від 3/8).	1) Оцінка ризиків, пов'язаних із цією робочою станцією (відповідно до статті 4 Декрет-закону 290/2001 від 16/11, п. а) ст. 3 Декрет-закону 50/2005 від 25/2 та п. 1 та ін. b) п. 2 ст. 273 Кодексу про працю), зокрема: (a) ризики, пов'язані з використанням Venjakob RS8 № 87-4-77, а також процесом очищення відповідних фарборозпилювачів; (b) ризик впливу хімічних речовин; (c) ризик впливу шуму; (d) ризик падіння на тому ж рівні; і (e) вплив факторів ризику, пов'язаних з роботою опорно-рухового апарату 2) Запровадження відповідних запобіжних і захисних заходів, що випливають з вищезазначених оцінок ризику, відповідно до Статті 5 та наступних Декрет-законів 290/2001, від 16/11, ст.º 4º та наступних у Декрет-законі 50/2005 від 25/2, п. 1 № 4º та п. 1 №13 наказу 987/93 від 6/10, ст.ст. 109.º, 112.º та 136.º наказу 53/71 від 3/2 (з поправками, внесеними наказом 702/80 від 22/9) та, загалом, відповідно до п. b) № 2 ст. 273º Кодексу про працю. 3) Забезпечення належного інформування та підготовки працівників, які експлуатують та займаються очищенням фарборозпилювачів робочого обладнання Venjakob RS8 № 87-4-77 (відповідно до ст. 11 º Декрет-закону 290/2001 від 16/11, ст. 8 º Декрет-закону 50/2005 від 25/2 та пункти n) та o) №2 ст. 273º Кодексу про працю).	30
					60
					60

Практичний приклад – оцінка ризиків

Для забезпечення відповідності повідомленню про застосування заходів БГП, роботодавець провів оцінку ризиків за допомогою наступної методології:

$$\text{Рівень ризику (PP)} = \text{Рівень вірогідності (PV)} \times \text{Рівень наслідків (PH)}$$

Де:

Рівень вірогідності (PV) = Рівень обмеженості запобіжних заходів (PO33) x Рівень негативного впливу (PHV)

Спрощено:

$$PP = PO33 \times PV \times PH$$

$$PV = PO33 \times PHV$$

www.ilo.org/UkraineEUProject

Практичний приклад – оцінка ризиків

Оцінка ризиків – Рівень вірогідності

Рівень негативного впливу (РНВ)		
Якісний рівень	Характеризація	Вага / бали
Безперервний (Б)	Декілька разів протягом робочого дня, тривалої дії.	4
Частий (Ч)	Декілька разів протягом робочого дня, нетривалої дії.	3
Періодичний (П)	Час від часу протягом робочого дня, нетривалої дії.	2
Спороадичний (С)	Час від часу	1

		Рівень негативного впливу (РНВ)				
Рівень обмеженості запобіжних заходів (РОЗЗ)		1	2	3	4	
	2	2	4	6	8	
	6	6	12	18	24	
	10	10	20	30	40	

Рівень обмеженості запобіжних заходів (РОЗЗ)		Характеризація
Якісний рівень		
Дуже недостатні (ДН)		Існують значні фактори ризику, а комплекс наявних запобіжних заходів є неефективним.
Недостатні (Н)		Існують певні фактори ризику, які потрібно мінімізувати чи ліквідувати, а наявні запобіжні заходи є малоефективними.
Помірні (П)		Існують незначні фактори ризику, а комплекс запобіжних заходів демонструє певну ефективність.

Дуже високий (ДВ)	Недостатні запобіжні заходи при постійному негативному впливі або дуже недостатні запобіжні заходи при частому негативному впливі. Нещасні випадки трапляються з високою частотою.	24-40
Високий (В)	Недостатні запобіжні заходи при частому чи періодичному впливі. Матеріалізація ризику може відбутися кілька разів протягом робочого дня.	8-20
Середній (С)	Недостатні запобіжні заходи при спороадичному негативному впливі. Цілком можливі ситуації, що призводять до шкоди.	6-10
Низький (Н)	Помірні запобіжні заходи при нечастому чи спороадичному впливі. Ймовірність події, що завдасть шкоди, відносно низька	2-6

www.ilo.org/UkraineEUProject

Практичний приклад – оцінка ризиків

Оцінка ризиків – Рівень наслідків

Рівень наслідків (РН)			
Якісний рівень	Характеризація		Вага / бали
	Травматизм	Матеріальні збитки	
Катастрофічний (К)	1 випадок загибелі чи більше	Повне руйнування системи	100
Дуже серйозний (ДС)	Серйозні травми	Часткове руйнування системи	60
Серйозний (С)	Травми з тимчасовою непрацездатністю	Необхідна зупинка процесу	25
Слабкий (Сл)	Незначні ушкодження без госпіталізації	Ремонт без зупинки	10

Практичний приклад – оцінка ризиків

Оцінка ризиків – Рівень вірогідності x Рівень наслідків

Рівень вірогідності (РВ)		Рівень наслідків (РН)	
Якісний рівень	Характеризація	Характеризація	
		Травматизм	Матеріальні збитки
Дуже високий (ДВ)	Недостатні запобіжні заходи при постійному негативному впливі або дуже недостатні запобіжні заходи при частому негативному впливі. Нещасні випадки трапляються з високою частотою.	Катастрофічний (К)	1 випадок загибелі чи більше
Високий (В)	Недостатні запобіжні заходи при частому чи періодичному впливі. Матеріалізація ризику може відбутися кілька разів протягом робочого дня.	Дуже серйозний (ДС)	Серйозні травми
Середній (С)	Недостатні запобіжні заходи при спорадичному негативному впливі. Цілком можливі ситуації, що призводять до шкоди.	Серйозний (С)	Травми з тимчасовою непрацездатністю
Низький (Н)	Помірні запобіжні заходи при нечастому чи спорадичному впливі. Ймовірність настання події, що може завдати шкоди, відносно низька	Слабкий (Сл)	Незначні ушкодження без госпіталізації
			Ремонт без зупинки

Рівень вірогідності (РВ)				
Рівень наслідків (РН)	2-4	6-8	10-20	24-40
	10	IV 20-40	III 60-80	III 100-200
	25	III 50-100	III 150-200	II 240-400
	60	III 120-240	II 360-480	I 600-1000
	100	II 200-400	I 600-1200	I 1440-2400
			I 1000-2000	I 2400-4000

Практичний приклад – оцінка ризиків

Метризація ризиків

Рівень заходів	Рівень ризику	Опис
I - НЕ ВИМАГАЮТЬСЯ	20-40	Заходи не потрібні, якщо цього не вимагає інший, вимогливіший аналіз.
II - БАЖАНО	50-240	Вдосконалення можуть і мають бути запроваджені шляхом прийняття контрольних заходів, за можливості.
III - ВАЖЛИВО	200-500	Якомога швидше запровадження контрольних заходів.
IV - ТЕРМІНОВО	600-4000	Критична ситуація. Термінове вжиття контрольних заходів (запобіжних і захисних).

Практичний приклад – Контроль ризиків

Запобіжні та захисні заходи до запровадження

РОБОЧА СТАНЦІЯ	ФАКТОР НЕБЕЗПЕКИ	РИЗИК	УШКОДЖЕННЯ/ ЕФЕКТ	АНАЛІЗ РИЗИКУ					ЗАПРОПОНОВАНІ ЗАХОДИ
				РОЗЗ	РНВ	РВ	РН	РР	
				[1]	[2]	[3]=[1]x[2]	[4]	[5]=[3]x[4]	
Verjakov R58 і фарбування поверхонь	Електричне обладнання	Прямий і непрямий електричний контакт	Електризація та ураження електричним	2	4	8	60	480	O9
	Поводження з небезпечними хімічними речовинами	Контакти зі шкірою Вдихання пилу, газів або парів шкідливих речовин	Хімічні опіки Асфіксія	2	4	8	60	480	O2; O3; O5; O6; O7; O10 O2; O3; O5; O6; O7; O14
	Відсутність басейну- накопичувача	Протікання	Хімічне забруднення	6	4	24	25	600	E1; O2; O3; O4; O5; S2
	Наявність шуму	Шум	Глухота	2	4	8	60	480	O11
	Ручне навантаження	Надмірні фізичні зусилля при підйомі предметів	Розлади опорно- рухового апарату	2	4	8	60	480	O2; O9; O15; O16

Практичний приклад – Контроль ризиків

Запобіжні та захисні заходи до запровадження

ЗАПОБІЖНІ / ЗАХИСНІ ЗАХОДИ	
КОД	ОПИС
БУДІВЕЛЬНІ / ІНЖЕНЕРНІ ЗАХОДИ (ІЗ)	
E1	Встановлення басейну для утримання можливого розливання
E2	Позначення перешкод косими жовто-чорними смугами
E3	Повторне позначення шляхів руху мобільного обладнання
E4	Позначення смуги проходу пішоходів
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ (ОЗ)	
O1	Встановлення сходів з неслизьким покриттям, сходінками та перилами в належному стані
O2	Надання відповідної інформації та навчання для працівників цеху
O3	Надання відповідної інформації та навчання працівникам щодо процедур при видаленні відходів
O4	Запровадження заходів, визначених у Паспортах безпеки (ПБ), на випадок розлиття
O5	ПБ (португальською) щодо використання хімічних речовин повинен бути розміщений або доступний на відповідних робочих станціях
O6	Вироби мають мати маркування португальською мовою
O7	Запровадження заходів, визначених у ПБ, стосовно продукції, що використовується у зв'язку з використанням засобів індивідуального захисту (ЗІЗ)
O8	Запобігання доступу до рухомих частин робочого обладнання
O9	Проведення профілактичного обслуговування робочого обладнання та облік технічного обслуговування
O10	Використання ЗІЗ, вказаних для кожного завдання (наприклад, рукавиці проти високих температур, проти хімічних речовин, захисні маски, навушники, захисне взуття)
O11	Запровадження запобіжних і виправних заходів, визначених оцінкою шумового ризику, проведеною в приміщеннях компанії
O12	Оцінка ризику впливу вдихання пилу на робочому місці
O13	Оцінка якості повітря на робочому місці - вдихання часток пилу
O14	Проведення оцінки якості повітря на робочому місці - концентрація хімічних речовин
	Проведення оцінки якості повітря на робочому місці - концентрація хімічних речовин
O15	Надання інформації та навчання працівникам стосовно робочого обладнання та ергономіки
O16	Розміщення підйомної платформи на робочому місці
СИГНАЛЬНІ ЗАХОДИ (СЗ)	
S1	Встановлення попереджувальних знаків на сходах
S2	Встановлення попереджувальних знаків біля накопичувального басейну, за допомогою сигнальної стрічки (чорно-жовтої стрічки)
S3	Встановлення знаків безпеки на тому ж рівні
S4	Встановлення попереджувальних знаків стосовно руху мобільного обладнання

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС-МОП

«Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці
і подолання незадекларованої праці»

Модуль 2

Роль управління ризиками в рамках стандартів ЄС і МОП з БГП

Тренінг для тренерів

*“Методології управління ризиками БГП (оцінка та контроль)
та дії інспекторів з питань праці у конкретних сферах діяльності”*

Антоніу Сантуш / António Santos
Менеджер проекту / Project manager

www.ilo.org/UkraineEUProject

Зміст

1

Управління ризиками (оцінка та контроль) у рамках законодавства ЄС щодо охорони праці та міжнародних стандартів праці

2

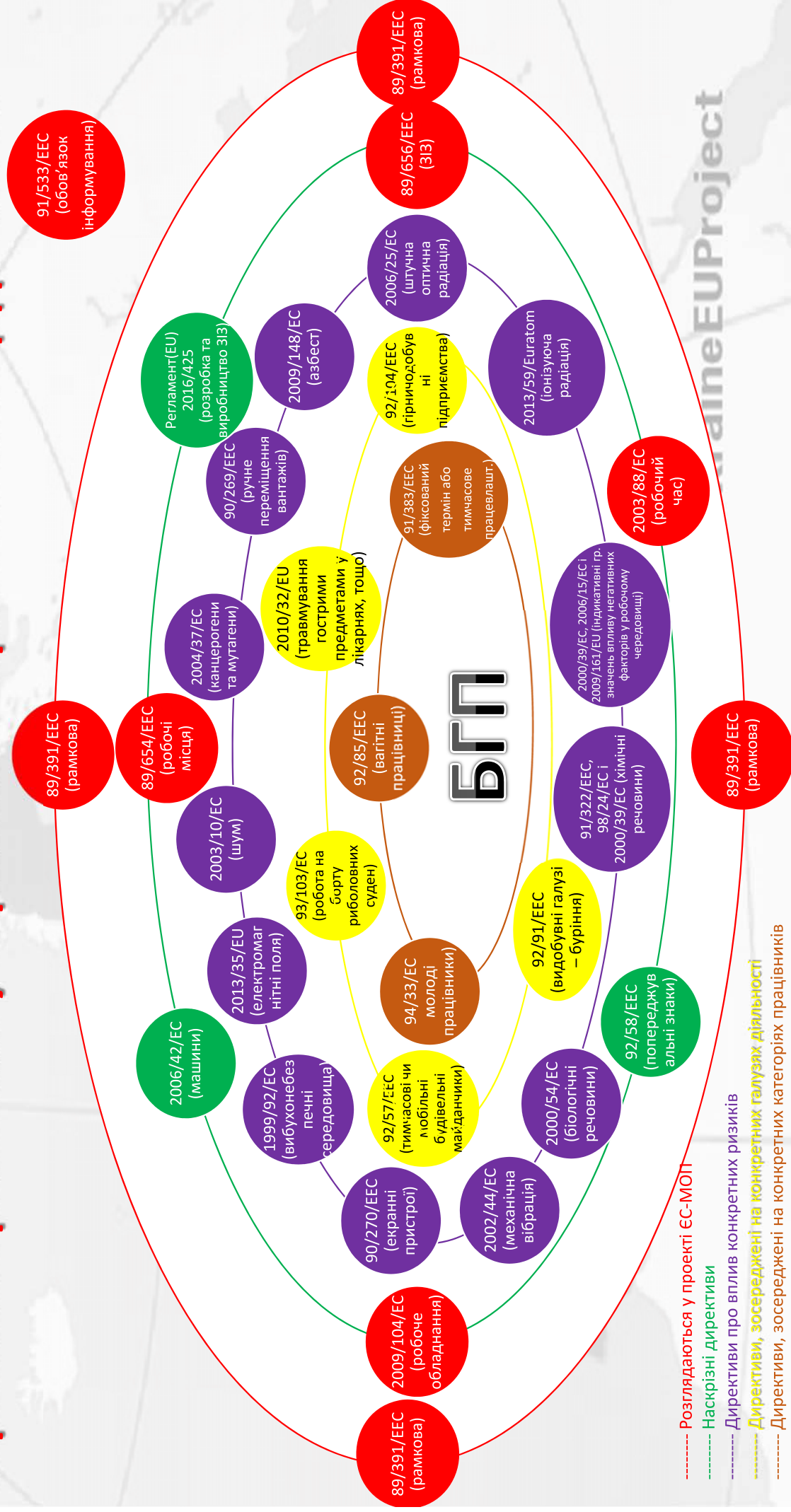
Обов'язки роботодавців та працівників щодо управління ризиками

3

Роль і діяльність інспекторів з питань праці щодо управління ризиками

www.ilo.org/UkraineEUProject

Управління ризиками у нормативно-правовій базі щодо БГП ЄС

Рамкова Директива з БГП ЄС 89/391/ЄЕС

1. Роботодавець запроваджує профілактичні заходи (тобто всі кроки чи заходи, що запроваджуються чи заплановані на всіх етапах роботи на підприємстві з метою попередження чи зменшення професійних ризиків), на основі, зокрема, наступних перших двох послідовних та ієрархічних Загальних принципів попередження (ЗПП):

- Уникнення ризиків
- Оцінка ризиків, яких неможливо уникнути

2. Роботодавець повинен оцінювати ризики з метою забезпечення безпеки та здоров'я працівників, зокрема, в наступних параметрах:

- Вибір робочого обладнання
- Вибір використовуваних хімічних речовин або препаратів, а також
- Облаштування робочих місць

3. Після цієї оцінки та, за необхідності, запровадження роботодавцем запобіжних заходів і методів роботи та виробництва, необхідно:

- Забезпечити підвищення рівня безпеки та охорони здоров'я працівників
- Забезпечити інтеграціюдо всіх видів діяльності підприємства та/або установи на всіх ієрархічних рівнях

4. Роботодавець повинен:

- Мати оцінку ризиків для забезпечення безпеки та гігієни праці
- Прийняти рішення щодо захисних заходів, які необхідно вжити, а за необхідності - захисного обладнання, яке буде використовуватися

Управління ризиками в інших Директивах з БГП ЄС (приклади)

89/656/ЄЕС (застосування ЗІЗ)

- ЗІЗ повинні відповідати ризикам
- Використання ЗІЗ визначається на підставі: серйозності ризику, частоти негативного впливу, характеристик робочої станції та робочих показників ЗІЗ
- Перед тим, як вибрати ЗІЗ, роботодавець повинен проаналізувати та оцінити ризики, яких неможливо уникнути іншими способами

90/269/ЄЕС (ручне переміщення вантажів)

- У тих випадках, коли неможливо уникнути необхідності ручного переміщення вантажів працівниками, роботодавець повинен: (1) організувати робочі місця з метою забезпечення максимального рівня безпеки та гігієни такого переміщення; (2) заздалегідь оцінювати умови охорони гігієни та безпеки виду робіт, який передбачається, а також характеристики вантажу; (3) вживати належних заходів для уникнення чи зменшення ризику (зокрема, травми спини у працівників), враховуючи характеристики робочого середовища та потреби такої діяльності

Управління ризиками в інших Директивах з БГП ЄС (приклади)

98/24/ЄС (хімічні речовини)

- Роботодавець повинен визначити, чи знаходяться на робочому місці будь-які небезпечні хімічні речовини. Якщо так, він повинен оцінити всі ризики для безпеки та гігієни праці працівників, беручи до уваги наступне:
 - Їхні небезпечні властивості
 - Інформацію про гігієну та безпеку, що надається постачальником (наприклад, паспорт безпеки)
 - Рівень, вид і тривалість негативного впливу
 - Особливості роботи з використанням такими агентами, включаючи їхню кількість
 - Будь-які граничні величини негативного впливу або біологічні граничні величини, встановлені на території відповідної держави-учасниці
 - Вплив запобіжних заходів, що запроваджуються чи мають бути запроваджені
 - За наявності, висновки, які можна зробити на основі раніше проведених медичних обстежень
- Роботодавець повинен мати оцінку ризику (відповідно до статті 9 Директиви 89/391/ЄЕС) та визначити, які заходи були вжиті.
- Оцінка ризику повинна бути задокументована у відповідній формі та постійно оновлюватися
- У разі впливу декількох небезпечних хімічних речовин ризик потрібно оцінювати з урахуванням усіх таких хімічних речовин у поєднанні.
- У випадку нового виду діяльності, пов'язаної з небезпечними хімічними речовинами, робота має починатися тільки після проведення оцінки ризику та запровадження всіх запобіжних заходів

Управління ризиками в інших Директивах з БГП ЄС (приклад)

98/24/ЄС

(хімічні

речовини)

—

продовж.

- З метою усунення чи мінімізації ризиків для здоров'я та безпеки працівників, які працюють із небезпечними хімічними речовинами, крім необхідних запобіжних заходів, викладених у Директиві 89/391/ЄЕС, роботодавець також повинні запроваджувати такі заходи:
 - Проектування та організація систем роботи на робочому місці
 - Забезпечення належного обладнання для роботи з хімічними речовинами та процедур технічного обслуговування, які забезпечують здоров'я та безпеку працівників на роботі
 - Зменшення кількості робітників, що зазнають або можуть зазнати негативного впливу
 - Зниження до мінімуму тривалості та інтенсивності негативного впливу
 - Відповідні гігієнічні заходи
 - Зменшення кількості хімічних речовин, що знаходяться на робочому місці, до мінімуму, необхідного для відповідного виду робіт
 - Належні робочі процедури, зокрема, заходи щодо безпечного поводження, зберігання та транспортування в робочому місці небезпечних хімічних речовин та відходів, що їх містять
 - Пріоритет має бути наданий заміні. Якщо це неможливо, роботодавець повинен забезпечити зменшення ризику шляхом застосування заходів захисту та попередження відповідно до оцінки ризику, які включають у себе, за пріоритетністю:
 - Проектування відповідних робочих процесів та інженерного контролю, а також використання відповідного обладнання та матеріалів
 - Застосування колективних заходів захисту у джерелі ризику
 - У випадках, коли негативний вплив неможливо відвернути іншими засобами, застосування індивідуальних засобів захисту

Управління ризиками в інших Директивах з БГП ЄС (приклади)

98/24/ЄС (хімічні речовини) – продовж.

- Попередження присутності на робочому місці небезпечних концентрацій вогненебезпечних речовин або небезпечних кількостей хімічно нестійких речовин
- Уникнення наявності джерел займання, які можуть спричинити пожежі та вибухи, або несприятливих умов, які можуть призвести до виникнення хімічно нестійких речовин або сумішей речовин, що можуть викликати шкідливі фізичні наслідки
- Пом'якшення шкідливих наслідків для здоров'я та безпеки працівників у випадку пожежі чи вибуху внаслідок займання легкозаймистих речовин, або шкідливого фізичного впливу внаслідок дії хімічно нестійких речовин або сумішей речовин
- Забезпечення відповідності робочого обладнання та захисних систем, наданих роботодавцем для захисту працівників, положенням Співтовариства щодо розробки, виробництва та постачання з урахуванням питань гігієни здоров'я та безпеки, та для використання в потенційно вибухонебезпечних середовищах.

Управління ризиками згідно Міжнародних стандартів праці

Конв. МОП 155 (БГП і робоче середовище)

- Від роботодавців вимагається забезпечення наступного:
 - Робочі місця, машини, обладнання та процеси є безпечними та не створюють ризику для здоров'я.
 - Хімічні, фізичні та біологічні речовини та агенти не несуть ризику для здоров'я при застосуванні відповідних заходів захисту
 - Працівники, за необхідності, забезпечуються належним захисним одягом та обладнанням для попередження ризику нещасних випадків або негативних наслідків для здоров'я

Конв. МОП 187 (про основи, що сприяють БГП)

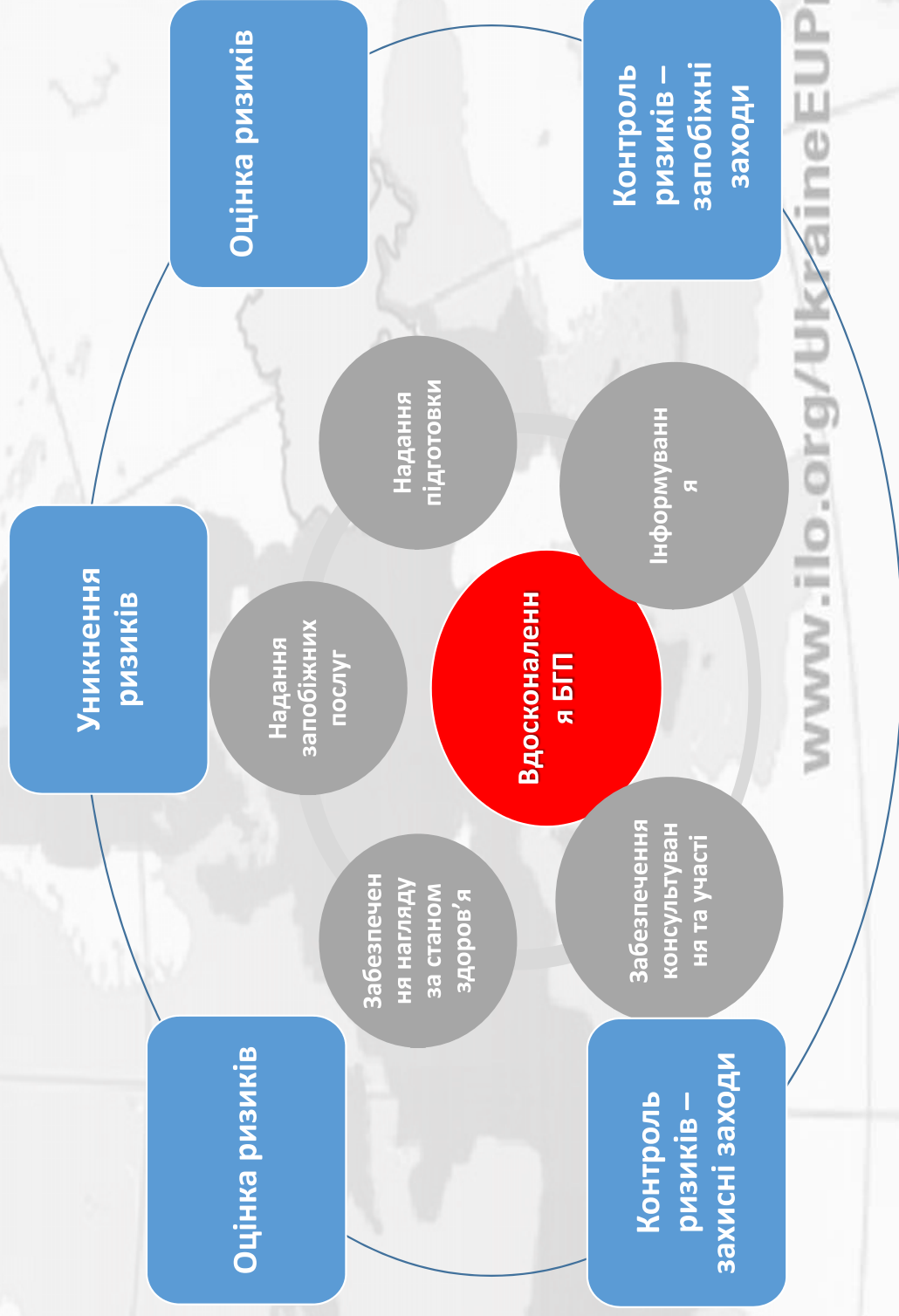
- Кожен член Організації сприяє створенню безпечного та здорового робочого середовища шляхом формулювання національної політики, яка сприятиме основним принципам, таким як оцінка професійних ризиків або факторів небезпеки; боротьба з професійними ризиками або факторами небезпеки у джерелі; розробка національної культури безпеки та гігієни, що включає в себе інформування, консультації та навчання.
- Кожен член Організації розробляє, впроваджує, здійснює моніторинг, оцінку та періодичний перегляд національної програми з охорони праці, що сприяє захисту працівників шляхом усунення або мінімізації факторів небезпеки та ризиків, пов'язаних із роботою, з метою запобігання виробничого травматизму, захворювань і загибелі, а також сприяння безпеці та гігієні на робочому місці

Оцінка ризиків в рамках міжнародних трудових норм

Конв. МОП. 161 (про служби гігієни праці)

- Служби гігієни праці мають, зокрема, такі функції:
 - Визначення та оцінка ризиків, пов'язаних із факторами небезпеки для здоров'я на робочому місці
 - Нагляд за факторами робочого середовища та методів роботи, які можуть вплинути на здоров'я працівників
 - Консультації щодо планування та організації роботи (зокрема, проектування робочих місць, вибір, технічне обслуговування та стан машин та іншого обладнання, а також речовини, що використовуються в роботі)
 - Участь у розробці програм для вдосконалення методів роботи, а також тестування та оцінки аспектів гігієни нового обладнання
 - Консультування з питань охорони здоров'я, безпеки та гігієни праці, а також ергономіки та індивідуального й колективного захисного обладнання
 - Нагляд за здоров'ям працівників у зв'язку з роботою
 - Участь у аналізі виробничого травматизму та професійних захворювань

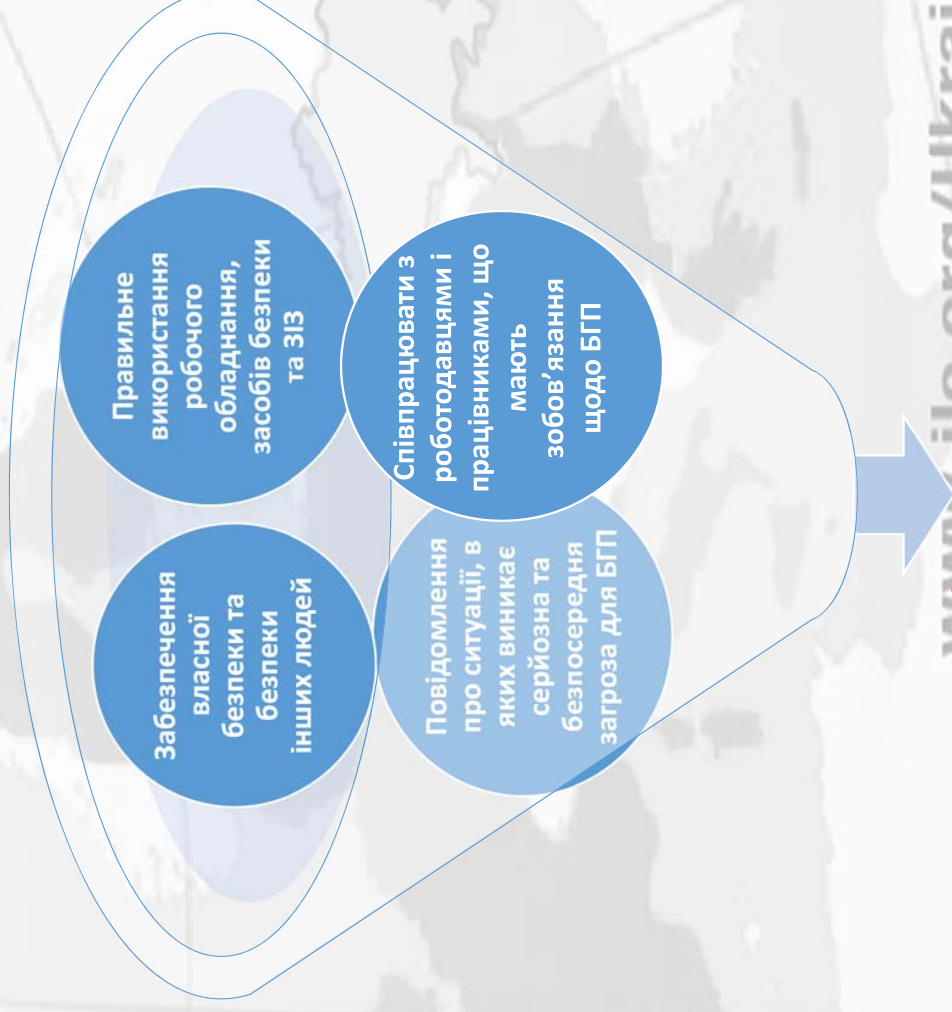
Обов'язки роботодавців щодо управління ризиками

Обов'язки роботодавців щодо управління ризиками

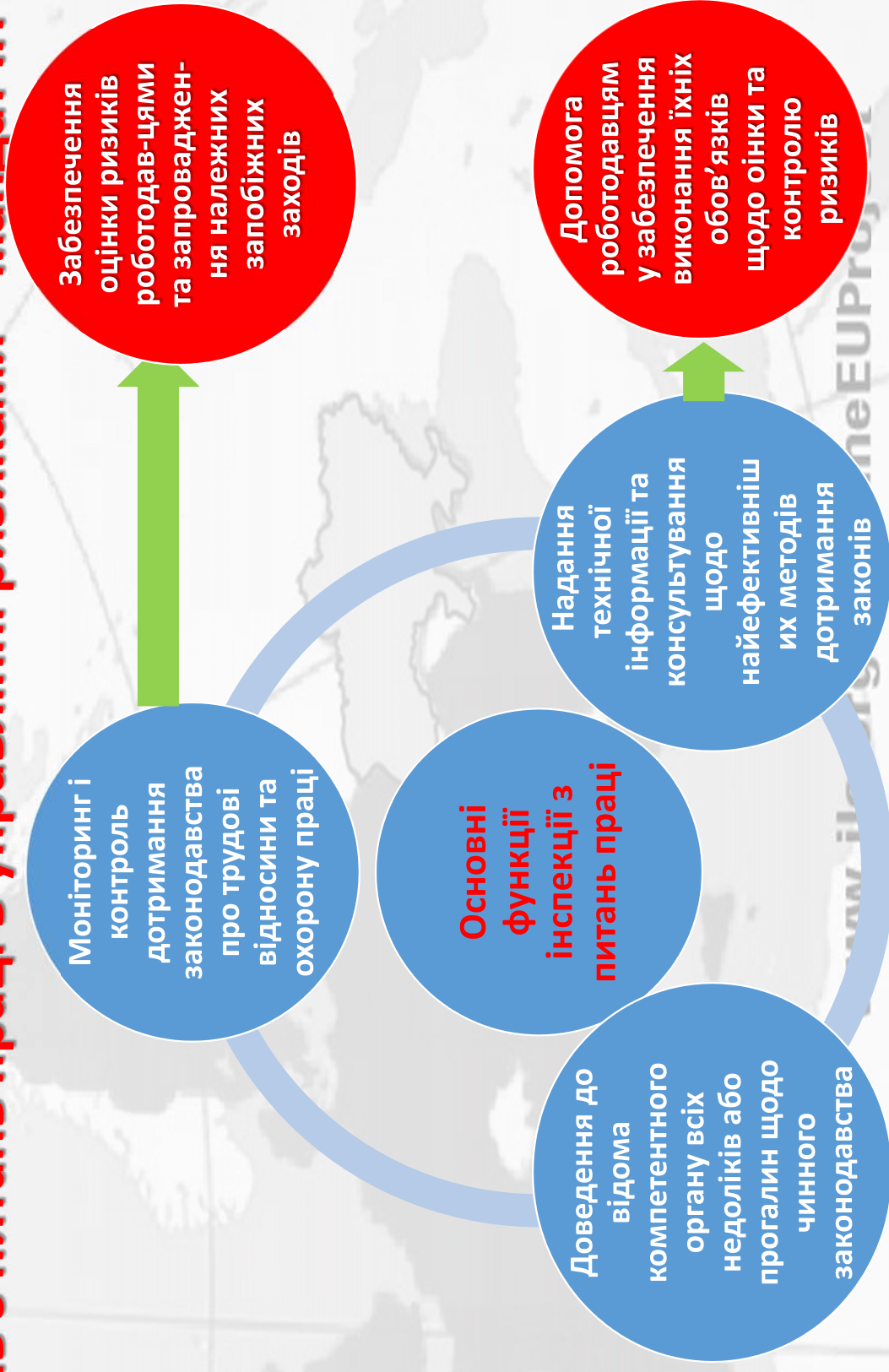

Обов'язки роботодавців щодо управління ризиками

www.ilo.org/UkraineEUProject
Управління ризиками

Роль інспекторів з питань праці в управлінні ризиками – мандат ІП

Конвенції 81 і 129 МОП

Роль і діяльність інспекторів з питань праці щодо управління ризиками

Інспектори з питань праці повинні:

- Проводити аналіз стану БГП на робочих місцях (зокрема, щодо факторів небезпеки, ризиків, які впливають на працівників, та належності заходів контролю, які роботодавець запроваджує для їх усунення чи зменшення).
- Перегляд звітів роботодавців щодо оцінки ризиків, а також планів і програм попередження професійних ризиків, аналізуючи їхню доцільність і, за необхідності, зобов'язуючи роботодавця внести необхідні зміни чи оновлення
- Забезпечення застосування правових положень про обов'язки роботодавців щодо оцінки ризиків та запровадження відповідних запобіжних та захисних заходів
- Зобов'язання роботодавця до вжиття (негайно, у певний період часу) заходів контролю (запобіжних і/або захисних), необхідних для забезпечення гігієни та безпеки працівників
- Негайне призупинення незавершеної роботи у випадку серйозної та неминучої загрози для життя, безпеки чи здоров'я працівників
- Допомога роботодавцям у виконанні їхніх обов'язків, надання технічних порад та інформації

Роль і діяльність інспекторів з питань праці щодо управління ризиками

Інспектори з питань праці не повинні :

- Діяти замість роботодавців щодо їхніх обов'язків відносно оцінки ризиків, які впливають або можуть впливати на них і їхніх працівників
- Запроваджувати запобіжні та захисні заходи, які роботодавець має запровадити сам

www.ilo.org/UkraineEUProject

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС-МОП

«Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці
і подолання незадекларованої праці»

Модуль 3

Системи управління безпекою та гігієною праці (СУБГП)

Тренінг для тренерів

*“Методології управління ризиками БГП (оцінка та контроль)
та дії інспекторів з питань праці у конкретних сферах діяльності”*

Антоніу Сантуш / António Santos
Менеджер проекту / Project manager

www.ilo.org/UkraineEUProject

Зміст

1

Поняття та суть СУБГП

2

Складові частини СУБГП

3

Типи СУБГП: добровільні та обов'язкові

4

Приклади добровільних і обов'язкових СУБГП

5

Посібник МОП – БГП з добровільних СУБГП

6

Рамкова директива ЕС БГП про обов'язкові СУБГП

www.ilo.org/UkraineEUProject

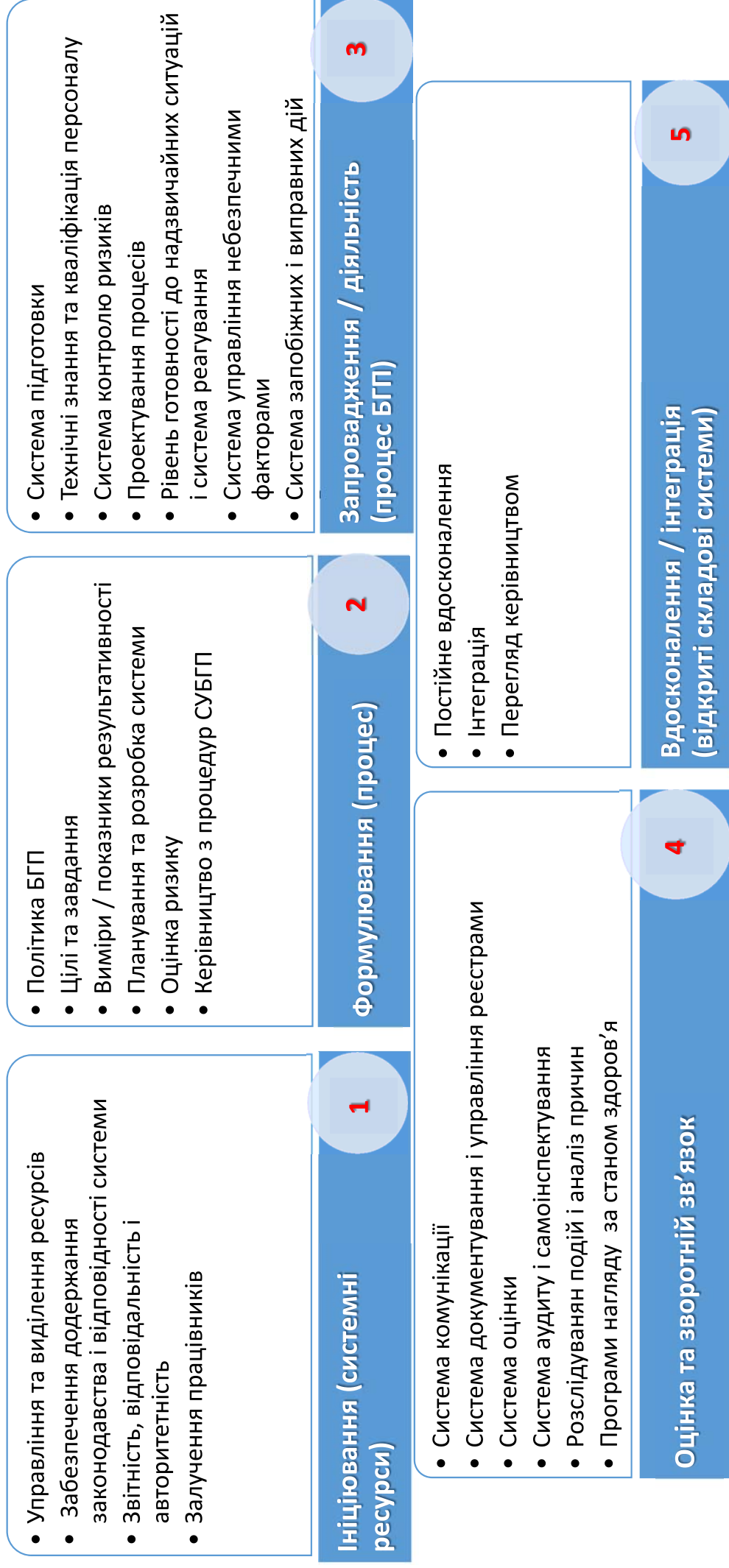
Поняття та суть СУБГП

Сукупність взаємопов'язаних або взаємодіючих складових частин для запровадження політики та цілей БГП і досягнення таких цілей (МОП, 2001 р.)

Сукупність таких елементів, як планування, огляди, консультативна діяльність, організаційні механізми управління та спеціальні компоненти програми, які взаємодіють у комплексі, з метою підвищення показників БГП (Gallagher, 2000)

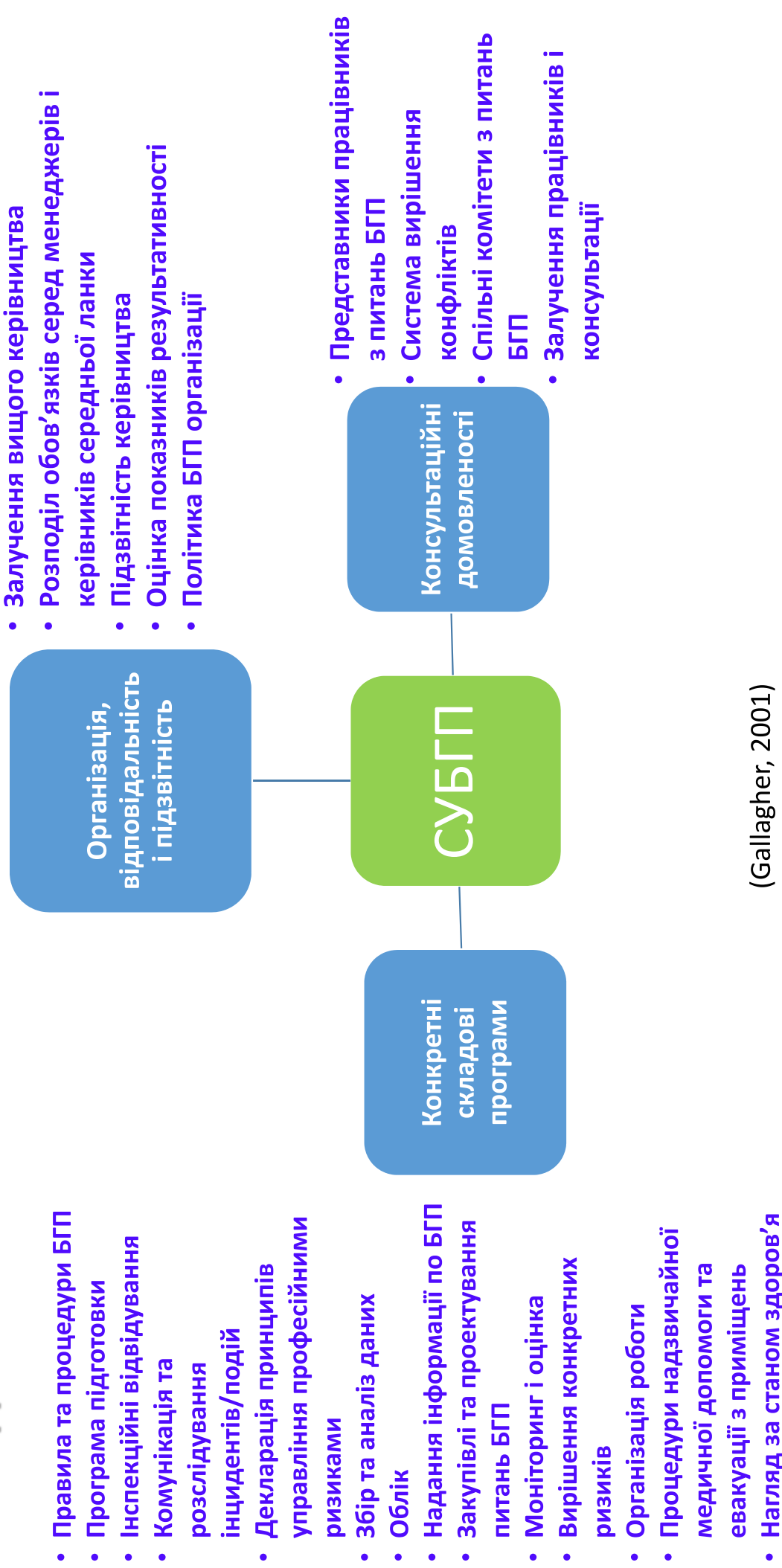
СУБГП також можна розглядати як комплекс організаційних складових (наприклад, політика в галузі охорони здоров'я та безпеки, цілі та завдання, структури прийняття рішень і відповідні практичні методи, технічні ресурси, структури підзвітності та відповідна практика, методи оцінки ризиків, методи тренінгів, контроль професійних ризиків, методи оцінки якості, методи оцінювання та методи організації навчання), які застосовуються у безперервному циклі планування, впровадження, оцінки та постійного вдосконалення, що спрямовані на зниження рівня професійних ризиків на робочих місцях (Robson et al., 2005, 2007)

Складові частини СУБГП

(Redinger & Levine, 1998)

Складові частини СУБГП

(Gallagher, 2001)

Типи СУБГП: добровільні та обов'язкові

Добровільні

Надання вказівок щодо належних методів БГП

Як правило, мають форму стандартів або посібників

Визначення вимог для їх сертифікації

Не пов'язані безпосередньо з виконанням юридичних вимог

Конкретніші, більш формалізовані та деталізовані

Як правило, занадто складні для більшості МСП

Запровадження підтримують: консультаційні компанії, страхові компанії, професійні організації, організації стандартизації

Обов'язкові

Встановлюються на основі законодавства

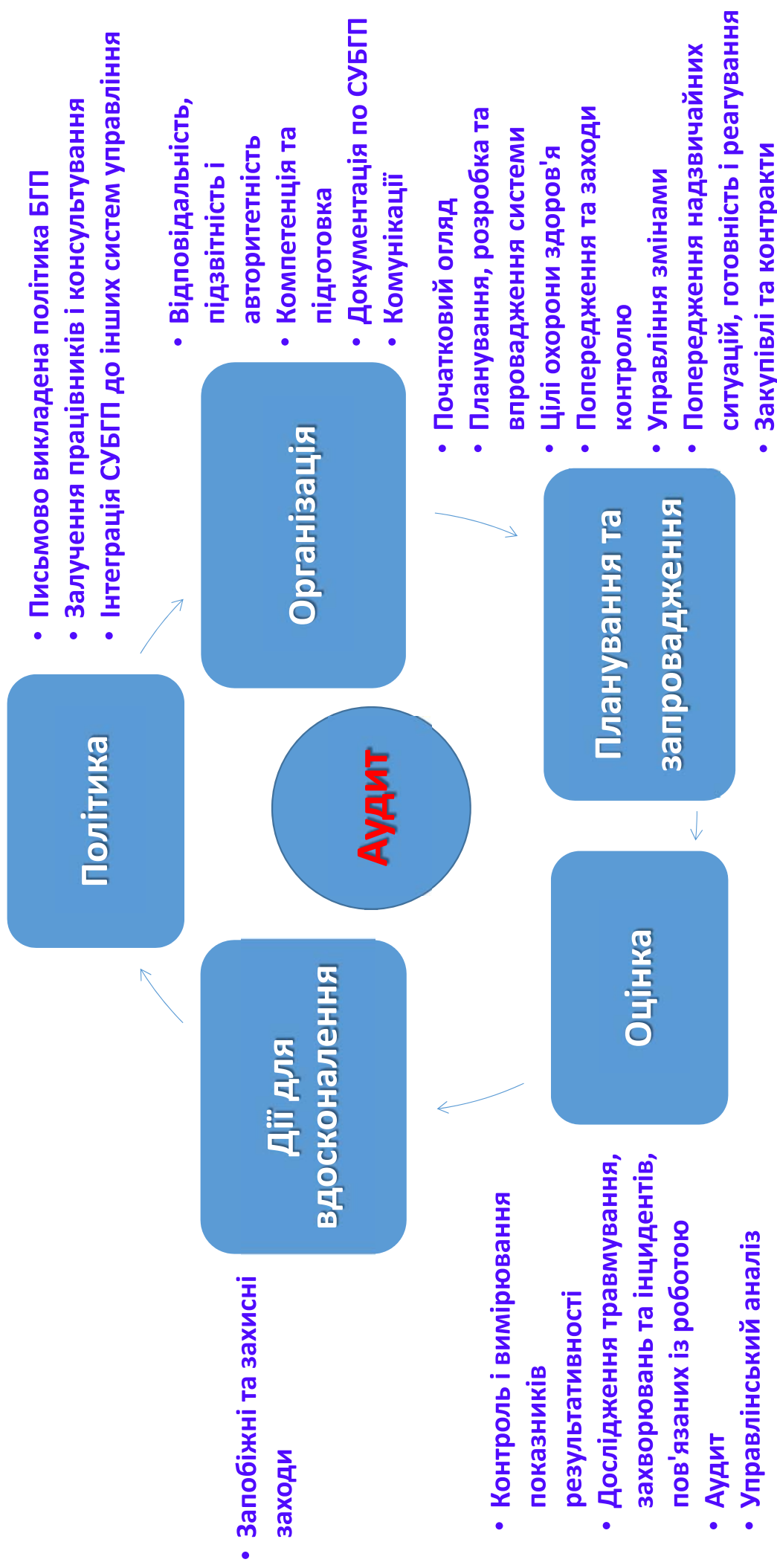
Їх застосування забезпечується через інспекції з питань праці та з питань БГП

Як правило, простіші за добровільні

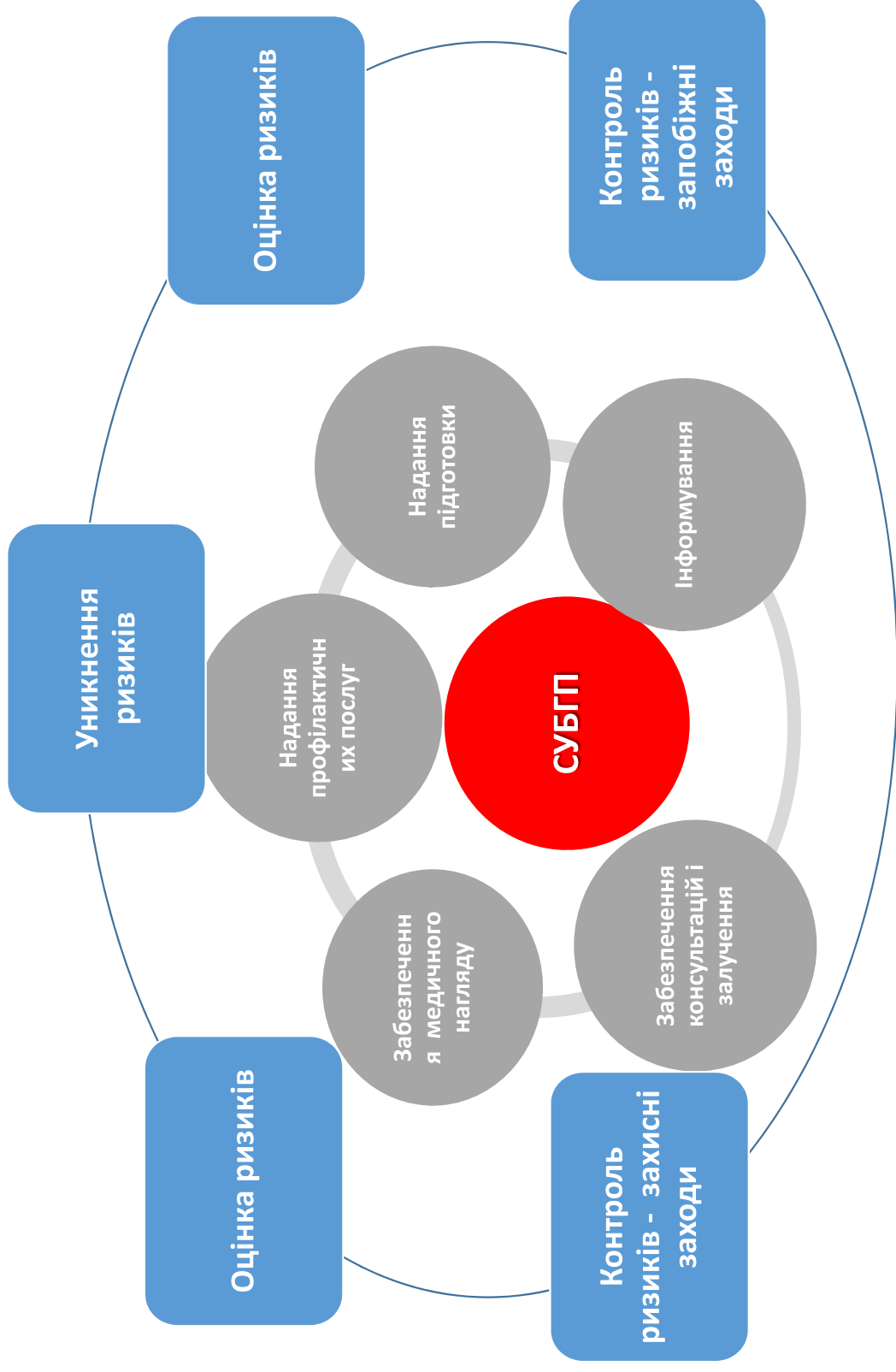
Приклади добровільних і обов'язкових СУБГП

Добровільні		Обов'язкові	
	Керівні вказівки по СУБГП МОП-БГП 2001		СУБГП за Рамковою Директивою БГП ЄС (89/391/EEC)
	BS 8800:2004 і BS OHSAS 18001:2007 Британського інституту стандартів		SGS (<i>Système de Gestion de la Sécurité</i>) – СУБГП, що застосовується до французьких компаній "Seveso"
	Добровільна програма захисту (Voluntary Protection Program - VPP) Адміністрації з питань безпеки та гігієни праці Департаменту праці США		
	Стандарт СУБГП ANSI Z10:2005		
	Португальський стандарт щодо вимог СУБГП NP 4397:2008		
	Victorian WorkCover Authority <i>SafetyMap</i>		
	Система управління ACC <i>Responsible Care</i>		
	СУБГП DT-78 (Французька спілка хімічної промисловості)		
	MASE (<i>Manuel d'Amélioration de la Sécurité de l'Entreprise</i>) – Французька група підприємств нафтохімічної галузі		

Посібник МОП – БГП з добровільних СУБГП

Рамкова директива ЕС БГП про обов'язкові СУБГП

OiRA: Інтерактивне онлайн-оцінювання ризиків

Що таке OiRA?

OiRA – це веб-платформа, де компанії можуть знайти безкоштовні інтерактивні онлайн-інструменти, які допоможуть їм управляти ризиками щодо безпеки та гігієни праці на робочому місці. Ці інструменти враховують особливості цілого ряду галузей та країн ЄС і дозволяють компаніям уживати рішучих заходів для запобігання нещасним випадкам на виробництві та погіршенню стану здоров'я працівників.

Ризики щодо безпеки та гігієни праці існують – але існують також прості й безкоштовні рішення для їхнього оцінювання і попередження!

Інструменти OiRA існують кількома мовами й охоплюють широкий спектр галузей, зокрема перукарські послуги, офісну роботу, догляд у інтернатних закладах і транспорт, причому постійно додаються нові інструменти. Користувачі отримують покрокові вказівки у здійсненні процесу оцінювання ризиків з урахуванням їхньої конкретної ситуації, й інструмент формує план дій, у якому пропонуються рішення визначених проблем.

Навіщо використовувати OiRA?

Цей інструментарій може допомогти підприємствам забезпечити контроль за безпекою та гігієною праці персоналу та уникнути витрат, пов'язаних із професійними захворюваннями та нещасними випадками на виробництві. Звичайно, у роботодавців є юридичне зобов'язання захищати своїх працівників і проводити оцінку ризиків, і виконання цих вимог також захищає їхні компанії. Належна безпека і гігієна праці – це добре для бізнесу.

Для чого потрібна OiRA?

Платформою OiRA може користуватися кожний, хто бажає краще зрозуміти, як управляти ризиками щодо безпеки та гігієни праці на своєму робочому місці. Разом з тим, найбільш корисною вона буде, ймовірно, для мікро- і малих підприємств (ММП). Власники та керівники ММП часто вважають, що такі ризики для них не характерні, або не мають ризиків чи досвіду для проведення оцінки ризиків, але OiRA полегшує оцінку ризиків навіть для найменших компаній. Ключем до належної оцінки ризиків є активне залучення працівників.

Практична підтримка мікро- та малим підприємствам для управління виробничими ризиками – інструментарій, розроблений ЄС, розбудований державами-членами, використовуваний усіма.

Як працює OiRA?

Просто зайдіть на сайт oiraproject.eu і виберіть пункт OiRA Tools, де можна шукати інструменти по країні, мові чи галузі. Можна запустити тестовий сеанс, щоб побачити як працює система, а потім зареєструватися, щоб розпочати створення оцінки ризиків. Результати оцінки можна зберегти та повернутися до них пізніше, тобто ви можете проводити оцінку крок за кроком, коли вам зручно.

(с) Європейське агентство з безпеки та гігієни праці, 2017
Відтворення дозволяється за умови зазначення джерела.